

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Pillantás a jövőbe.

Budapest, április 5.

(v.) Szabad és tiszta választások után milyen lesz a magyar parlament képe? Akik a választási korrupciót kormányzati elvvé emelték, eljárásuk igazolásául két fontos szempontot hivatkoztak: a szabadelvű uralom folytonosságának és a centrifugális nemzeti-törvényhozás hatalmát. A magyar liberalizmusra és a magyar nemzet erejére mélyen megalázó volt az a feltevés, hogy uralmat csak a politikai erkölcsök rendszeres megmérgezésével tudják fenntartani. Semmi kétség, hogy akik így beszéltek, ezt csakugyan hitték is, de egészen bizonyos, hogy a nemzeti eszmének és a szabadelvűségnek az az okoskodás volt a legdurvább meggyanúsítása s a legfelháborítóbb inzultusa. Széll Kálmán kormányra léptekor szelíven hallatszott, hogy a kuriai bírások törvénybe iktatásával s a kormányzati jogérvet következő gyakorlatával rázudítják a parlamentre a klerikális reakciót és a nemzeti-törvényeket. Lássuk hát most, a választások küszöbén, fenyeget-e csakugyan, s ha igen, milyen mértékben, ez a veszedelem?

Maradjunk a nemzeti-törvényeknél. A választási korrupciók nagymesterének táborából eleinte nap-nap után azzal vádolták Széll Kálmánt, hogy titkos megállapodásokra igyekeznek jutni a nemzeti-törvényekkel. Széll Kálmán lazisíroz a pánszláv tótoknak, bátorítja a szerb omladinistákat, az aktivitás terére csábítja az oláhokat: ilyen szemrehányásokkal

illeték untalan az új rendszert. Csodálatos módon a közjogi ellenzéknek is akadt egy árnyalata, amely ugyanezt hitte, vagy legalább is hirdette. Hirdette az országgyűlésen is elkeseredett hangú budget-beszédekben, számon kérve Széll Kálmántól azt a harcias sovinizmust, amelyvel elődje a nemzeti eszmét az idegen ajku nemzetiségekkel szemben védelmezte. Mind e vádak szétpattantak szappanbuborék módjára. Hinni akkor se hitt bennünk senki, de ma már nem akad ember olyan sem, aki ilyesmit hirdetni merészelne. Széll Kálmán nemzeti-törvények politikájára azóta megmutatta, hogy mit tud és mit akar. A szájkaszkodó sovinizmus olcsó hősiességét és otromba kötekedéseit a Széll Kálmán előkelő kormányzati szelleme perhorreskálja, de politikájának vezérlő gondolata a körültekintő, a szívós, a feltétlen, a mindenkivel szemben harcrakész fajszeretet. Abban a politikában, amely kiállt a piacra és elhencegett a sovinizmusával, volt valami visszatetszően inszolíd, valami csepürágószerű. A mai nemzeti-törvények politikája a hatásvadászatot, beéri a diskretil tejesített nemzeti érdekvédelem, a gondosan és becsületesen megtett kötelesség öntudatával. A közvélemény pedig észreveszi a nagy különbséget az akkor és a most közt. Akkor a magyar állam állandó harcban volt a nemzeti-törvények egész bandájával és közülük minden csip-csup legényke országos portentummá dagadt a sikerhajhászó kormánypolitika dicsekvő reklámjai révén. Ma a magyar állam méltóságos magasságban áll az izgató bandák felett s rájuk nehezedik a maga egész roppant súlyával élnyira, hogy moccannise mernek s meghuzzák magukat csöndes megadással abban a homályban, amely méltó takarója az ő jelentéktelenségüknek.

Ezek után a nemzeti-törvényeknek a parla-

mentbe való beözönlését nem kell többé komoly eshetőségül számbavennünk. Az oláhok megmaradnak a passzivitásban, jól érezvén, hogy ma kevesebb remény biztatná az ő állambontó törekvéseiket, mint 1867 óta valaha. Az oláhság magartatása pedig eldönti a többi nemzetiségeket is. Csakis a dákorománoknak csoportos megjelenése a parlamentben tudná azt a *rush*-t megadni, mely a nemzetiségek egységes pártszervezkedését létrehozna s keresztültörné a magyar népképviselőnek nemzeti egységét. A nemzetiségeknek a parlamentbe való beáradása jó volt ostoba dajkamesének, amelylyel a Bánffy-korszak a kiskorunak vélt közvéleményt akarta megrémíteni. Most már senki sem hisz ebben a balgaságban s a jövő parlament alkotóelemeiről szólván, mi is bizvást kihagyhatjuk kombinációkból ezt a bolond fantazmagóriát.

Hát a felekezeti reakció elhatalmasodásáról szóló fenyegetés hogyan fog bevalni? Hallomás szerint a néppárt hetven kerületben állít fel jelöltet. Alaposan tájékozott emberek nagyon lelkiismeretes kalkulusa szerint a reánk nézve legrosszabb esetben is *legfeljebb harminc mandátumot* tud elnyerni. Ötödfélszáz képviselő között harminc klerikális: ime, a rettenetes veszedelem. Ki ijed meg a klerikális beözönlésnek ettől a mértéktől? Harminc ultramontanok megjelenése csakugyan romba dönti-e a magyar állampolitikának hagyományos szabadelvűségét? Ilyesmit feltenni kishitű ostobaság volt. Mi azt mondjuk: hozzon be a néppárt a képviselőházba annyit képviselőt, ahány kerületben többsége van, egygyel se többet, de kevesebbet sem. Amely párt a maga egész legitím erejét beviszi a parlamentbe, azt ott az érvek súlyával, a politikai igazságok erejével meg lehet semmisíteni.

TÁRCA.

Scylla.

Novemberi emlék.

Scylla! Szívemnek bús, szerelmes álma,
Ó hadd ajánlom néked e dalom.
Emlékeül, hogy a mezőket járva
Reánk csapott az őszi fuvalom.
A fákon túl a nap bíborban égve
Reánk ontotta haldokló tüzet
És búcsuzó fény áradt a vidékre,
Aranyománcot hintve szertesztét.

A levelek még éltek fenn az ágon
A nap felé fordítva arcukat.
És bennünk is kigyúlt egy boldog álom
Az esti árnyba tűnő ég alatt.
S amíg egymást öleltük elmerülve
Az ezerszirmu nap már elvirult.
S a szomorú hold reszkető ezüstje
Kelet felől hervadt avarra hullt.

Búcsú.

Jött egy leány! . . .
A haja csodaszőke,
Szemében mélyen kéklő tengerek.
Reám nézett s bennem örök időkre
E pillantás szent gyönyövre remeg.

S mi nékem szép volt azelőtt a földön,
Ma kietlen, szomorú semmiség.
Nem járok többé a szabad mezőkön,
Nem gyönyörködtem többé a nagy ég.

Csodás természet! Leghívebb barátom,
Ezüst folyók, sötétlő rengeteg,
Ti síró, sűgő levelek az ágon,
Zengő fecskék, elhagylak bennetek.

Nincs bennetek többé se kedv, se pompa,
Mely fénylőbben ne volna benne meg,
Nincs hatalom az égő csillagokba,
Hogy nálánál szebbet teremtsenek.

Övé vagyok, ő van lelkembe szöve,
És kivüle senkit sem ösmerek.
Jött egy leány! . . .

A haja csodaszőke . . .

Hullámos rétek, isten veletek!

Fantazmagoria.

Szeretnék magammal vinni messze,
Kék tengeren túl zöldelő szigetre,
Hol minden fény csak érettünk ragyog.
Hol a világ mi volnánk, csak mi ketten
S ha esti szellők lágy fuvalma lebben,
Ránk villognának csak a csillagok.

Csak te, meg én!
Ez volna legszebb ünnep a világon.
Életre kelne minden rejtett álom,
A mult időket elfelejténem.

Oh! sohse nyílik olyan kikelet,
Amilyet akkor élnék én veled.
Mindegyik perc pirosuló rózsá volna,
Amint szemembe néznél rám hajolva.
A kézben kéz . . . Sorvasztó ajk az ajkon.

Szívünkbe lopna búcsufényt az alkony
És a hajnal ébresztő sugarat.

Scylla! Hogy mindez csak ábránd marad . . .

Pásztor Árpád.

A berlini forradalom 1848-ban.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Hentaller Lajos.

Berlinben a Bankgasse és Jägergasse sarkán levő banképületen van egy márványtábla. Ezt a márványtáblát 1849-ben a porosz király tette a falba, az *orgyilkos módon* megölt *Theyszen* nevű gránátos emlékére. Ez a márványtábla tünhetett mostanában *Vilmos* császár szemébe. Bizonyosan kereste-kutatta eredetét, — s így aztán reá jött, miért diszeleg ott ez a *berlini Hentzi-emlék*. Ezért fakadt ki oly elkeseredetten a berlini nép szemtelkedése ellen. Kevesen ismerik a 48-iki berlini mozgalmakat. Hosszas, elkeseredett harc folyt akkor a mai eszűszárváros utcáin.

A mozgalmak évekké előbb kezdődtek. 1846 Európának egyik legborzasztóbb esztendeje volt: *ínséges esztendő*. Ennek folytán Berlinben már 1847. áprilisban kitörték a zavargások; az úgynevezett: *burgonya-forradalom*. A köznép már krumplit sem volt képes vásárolni, mert a krumpli vékájának az ára négy ezüst garasra szökött fel, ami borzasztó pénz volt abban az időben. Ez a mozgalom négy napig tartott, s összesen 300 egyént, köztük 17 asszonyt fogtak el.

Dacára ennek, mégis mindenki lehetetlennek tartotta, hogy a teljesen katonailag szervezett Poroszországban is eredményre vezethessenek a 48-iki szabadság-mozgalmak.

De Berlin lakossága a párisi és rajnai események hírére lázba jött. A csendes, hidegvérű

De ha egy párt ellen a hatalom irtó hadjáratot folytat a választásoknál s ha ez a párt ilyesformán a kormányzati erőszak visszaélései által elűtötté attól, hogy parlamenti képviselőnek a közvéleményben való térfoglalásának megfelelően, akkor azzal a párttal a parlamentben végezni nem lehet. Minden tagja, akinek a kezéből az erőszak csavarta ki a mandátumot, egy-egy mellán elkeseredett apostola a bosszúvágnak s egy-egy élő tanúja a győzedelmes ellentábor erkölcsi fogyatkozásának. Minden felforgató törekvés megenyhül vagy összeomlik a parlamentben, ha a kormányzati erőszak részben vagy egészben ki nem rekeszti onnan. Megegyhül, ha igaza van, összeomlik, ha nincs igaza. A néppártnak nincs igaza. Ereszszük be a parlamentbe mind a harminc emberét s úgy leörlődik egy ciklus alatt, mint ahogy semmivé lett rövid három év során a nagy garral megindult antisemita pártalakzat. Félelmetes hatalomra párt csak akkor nőheti ki magát, ha a választásoknál fortélylial és erőszakkal leteperik ott is, ahol nyilvánvalóan többségben van. Minden jogtalanságnak látása felizgatja a tömeget, hát még az olyané, ahol a jogtiprás a népképviselői rendszer alapelveinek brutális megsértéséből ered. Hogy ilyen politikai bűnre merő szeszélyből vetemedik a kormány, azt senki a világon el nem hiszi. Könnyű játékuk van tehát az igaztónak, mikor országszerte hirdetik, hogy ime, féltek tőlünk, rettegték igazságunktól, ennél fogva elrabolták tőlünk mandátumainkat. De a lázítók nem csupán ennyit hirdetnek, hanem általánosítják az egyes eseteket. Nem azt mondják ők, hogy *itt* és *amott* az övék volt a többség, hanem azt, hogy az egész országban mindenütt ők győztek volna, ha a kormány erőszaka nem tenné lehetetlenné a nemzeti akarathoz őszinte megnyilatkozását. S ha a néppárt ezzel lázít a néptömegek közt, honnan vegyünk mi ellenbizonyítékokat? Ó nekik van néhány parádés esetük, amelyben az erőszak csakugyan kiűtötte kezükből a mandátumot. Nekünk az általánosítással szemben nincs mire hivatkoznunk. Némán és bosszankodva kell eltűnünk vádjainkat, mert noha tudatos hazugság az általánosítás, de a konkrét esetekben előfordult visszaéléseket tagadni nem lehet. Szóval a néppárt csupán addig hatalmas, amíg egyet-

len egy tagja is jogtalanul künn rekedt. Mihelyt annyi mandátummal jelent meg a Házban, a mennyi kerületben az övé a többség, abban a percben elveszti szulját, jelentőségét, veszedelmes voltát. Egy őt tagból álló néppárt, amelynek huszónöt embere az erőszak miatt künn rekedt, sokkal, de sokkal veszélyesebb, mint az a néppárt, amelynek harminc kerületben volt többsége s valamennyi harminc emberével vonul be a parlamentbe.

Milyenek lesznek hát az új parlament számarányai? Adunk 30 mandátumot a néppártnak s újra kimondjuk, hogy ezt a becslést igen megbízhatónak tudjuk. A függetlenségi pártnak legitim ereje körülbelül hetven mandátum. Szabad és tiszta választásokon ennyit ki tud magának vinni s ennyi jár is neki lsten és ember előtt. Őszintén szólva, nem is kívánatos, hogy a néppárt szaporodásával ne tartson lépést a függetlenségi párt szaporodásai. Fontos nemzeti érdek az, hogy az ellenzéki vezetés nemcsak a nagyobb fajsúly szempontjából, hanem a matematikai arányok erejénél fogva is a függetlenségi párt kezében maradjon. Kivált Ausztria gazdasági igényeivel szemben kívánatos ez, mert a néppárt a revízió bálványának oltárára odahelyezné a nemzet legvitálisabb érdekeit is.

Az új országgyűlés mérlege tehát így alakul. Az ellenzék körülbelül száz mandátumot kap, kerek számban háromszázat a többség. A szabadelvű pártnak, noha elveszít vagy ötven kerületet, a nagy többsége így is megmarad. Belső erkölcsi ereje pedig feltétlenül gyarapodni fog, ha mandátumai között egyetlen olyan sem akad, amelyet bitorol. Hogy milyenek képzeljük mi a számban megcsökent, de még mindig óriási méretű szabadelvű pártot, arról egy legközelebbi cikkünkben lesz szó.

BELFÖLD.

Az esztergomi új főispán. Horváth Béla, az új esztergom megyei főispán e hó 20-án Budapesten fogadja az esztergomvármegyei tisztikar tiszteletét. Április 26-án jön Esztergomba és ott látogatásokat tesz. A beiktató közgyűlések e hó 27-én lesznek. A végleges programot a tisztikar e hó 8-án állapítja

berlini nyárspolgár megneszesedett s kezdtek a koreszmákban politizálni.

A nyomorgó munkások szintén mozgolódnak kezdtek. Nagy hatással volt rájuk az, hogy az új francia kormány tagjai között egy munkás is van. De elhittették magukkal azt is, hogy ha a nép és katonaság között összeütközésre kerül a dolog, akkor a katonaság majd a nép pártjára áll.

Ezenkívül kiszivárgott a nép közé az a hír is, hogy gróf Kleist reá akarta bérni a porosz trónörökös — a későbbi I. Vilmos porosz császárt, — hogy megbiztonság szempontjából szervezzen nemzetőrséget.

Az általános kavarodás híre a tőzsdei árfolyamok mesés gyorsasággal hanyatlottak.

Berlin város hatósága csakhamar egyik köldtséget a másik után szalajtotta a királyhoz, hogy a város nyugalma felől értekezzenek.

A berlini nép szintén elhatározta, hogy küldöttséget meneszt a királyhoz. Ezzel szemben Berlin város rendőrfőnöke a leghatározottabban kijelentette, hogy minden rendelkezésére álló eszközökkel meg fogja akadályozni, hogy a nép küldöttei a trón elé jussanak.

Végre március 13-án megjött Kölnből Berlinbe a hír, hogy a *Rajna* mentén fekvő tartományokban rohamosan terjed a felkelés. Ezzel egyidejűleg köztudomásra jutott az is, hogy „a trónörökös a katonasággal a felkelés leverésére indul.” Nem esoda, ha a nép ezer és ezer számban csoportosult az utcákon és tereken. A Hársak-alja, a Kastély-tér és a Király-utca zsufolva volt néppel. Az iskolákat bezárták. Viszont az előkészületekből látható volt, hogy a kormány is készen van a harcra.

Hat óra felé több lovas-osztály szállotta meg a brandenburgi kapu környékét. A királyi palotában és fegyvertárban gyalogságot és tüzekeket helyeztek el. Az utcákon erős csendőrsapatok cirkáltak.

Berlin katonai kormányzója Pfuel tábornok humánus katonai létere azt az utasítást adta ki, hogy a katonaság bánjék a néppel emberségesen.

A tiszték és katonák szelleme ellenkező volt. Égtek a harevágtyól, s alig várták, hogy megleckéztessék a *gaz csöcselőket*.

A berlini közönség nagy zöme akkor már hetek óta sátrak alatt sörözött, politizált és tanácskozott az állatkertben. Így volt e napon is. Epp oly kevés ok volt rendőri közbelépésre, mint az előző napokon. Ekkor este határozatát el, hogy feliratot intézzenek a királyhoz. E felirat főleg azt fejtette, hogy a töképezések és uszorosások kifosztják a népet. Voltaképp ártatlan, majdnem együgyű dolog volt e felirat. A berlini napisajtó azonban — örök szégyenére — a kormány szempontjából nagyon kiaknázta ezt a nép ellen.

Mialatt az állatkertben békésen tanácskoztak, a *brandenburgi kapunál* összeütközésre került a dolog a lovaság és a nép között. Az állatkertből a városba hőmpölygő tömeg ezt még csak fokozta, úgy, hogy a *Hársak alatt* hamarosan óriási lón a kavarodás.

A katonaság egyszerre csak teljes erővel és vad dühvel vágott a nép közé s ugyanakkor a királyi kastély felől szuronysegezve rontott az arra sétáló tömegre a katonaság.

A nép egetráló kiáltással futott szét. A láрма elhatott az Operaházig, ahol ijedten szakították félbe az előadást és sietve zárták be a színház kapuit.

A *Zöld-utcában* torlaszt akartak csinálni; a *Vadász-utcában* pedig egy fegyveres boltot támadtak meg. Tény azonban, hogy a katonaság sehol sem talált komoly ellenállásra.

A városi tanács tagjai a következő napon, március 14-ikén vitték fel kérvényüket a királyhoz. *IV. Frigyes Vilmos* megígérte, hogy azon lesz, hogy az alkotmányos fejlődés menete a maga útján haladhasson s e célból április 27-ikére össze fogja hívni az egyesült tartománygyűlést.

Ezzel szemben azonban este egy pátenst tettek közzé, mely egész nyíltan kimondja, hogy: „Nemetszországot meg kell menteni a felforgatás veszélyeitől és az anarchiától”.

A tömeg erre nem reagált.

meg. A hontiak és selmeciek Ipolságról külön vónattal jönnek.

Szell Kálmán üdvözlése. A dunapataji választókerület szabadelvűpártja március 31-ikén Kalocsán tartott alakuló értekezlete alkalmából a következő táviratot intézte Szell Kálmán miniszterelnökhöz:

A dunapataji választókerület szabadelvű polgárai ma a kerületi pártot újból megalakították. Lelkes hangulatukban első kötelességüknek ismerik nagyméltóságodat üdvözölni. Fogadják hálás elismerésünk, törhetetlen ragaszkodásunk és változhatatlan bizalmunk kifejezését. Dr. Tarajossy Sándor pártelnök, dr. Brandtner György pártjegyző.

Szell Kálmán miniszterelnök ezen üdvözlésre a következő táviratban válaszolt:

Dr. Tarajossy Sándor urnak Kalocsán. A dunapataji kerület szabadelvűpártja nevében hozám küldött üdvözlő sürgönyöt őszintén köszönöm. Bizalmuk és ragaszkodásuk kifejezése örömmel töltött el. Kérem tolmácsolja viszont meleg üdvözlémet a párt tisztelt tagjainak. Szell.

Választási mozgalmak Csanádmegyében. A három csanádmegyei kerületben is megindultak a választási mozgalmak. *Makón* a Kossuth-párti *Justh Gyula* ellen még kérdéses, hogy szervezkeedik-e a szabadelvűpárt, amely erősebb a nagylaki kerületben, ahol ismét *Kristóffy József* a párt jelöltje. Mint hírlik, két ellenjelöltje is lesz, mert a néppártiak is mozgolódnak s különösen a tót és oláh választók szavazataira számítanak. *Becker János*, a függetlenségi Kossuth-párt elnöke, aki régebben is az országgyűlésen többször képviselte e kerületet, öreg korára való tekintettel nem vállalta el a neki újból felajánlott jelöltséget. A függetlenségi-párt még nem tudott megállapodni jelöltje személyében. *Baltonyán* a néppárt nagy erőlködést fejt ki *Bartha István* plébános jelöltsége mellett, aki a *Lepsényi-tüntetés* alkalmával szerepet játszott pár év előtt Szegeden, ahol tanítóképződei tanár volt, de a tüntetésben való részvétele miatt *Desseufler* püspök elhelyezte Szegedről. A szabadelvűpárti *Babó Lajosról* azt híresztelik, hogy nem szándékozik többé fellépni; erre nézve még nem nyilatkozott. De ha tény e híresztelés, a szabadelvűpárt jelöltje dr. *Náray Lajos* Csanádmegye főjegyzője lesz, akit egyébként a makói szabadelvűpárt is szeretne felléptetni.

A horvát jogpárt föltámadása. *Zágrábról* írják: A horvát jogpárt a napokban váratlanul megerősödött; *Foinegovics*, ki annak idején jobbkezel volt *Starcevic* Antal pártvezérnek ismét megjelenik a politikai küzdőtérén, miután bűnbánóan kijelentette, hogy sajnálja „nehány évvel ezelőtt tett” magyarbarát nyilatkozatait. A mikor ugyanis ő felsége 1895-ben Zágráb városát meglátogatta, *Foinegovics* a városi tanács közgyűlésén élesen elítélte a horvát ifjúság

Sokkal inkább izgatták a népet azok a falragaszok, melyek a kormányzóság és rendőrség fenyegetéseit tartalmazták s a csoportosulások és a gyülekezési jog ellen irányultak.

Nem esoda, ha a nép és katonaság között a gyűlölködés folyton növekedett. A katonaság dühös volt és türelemvesztett, mert a tömeg folyton ezt ordítá feljé: „Paraszt kölykök, takarodjatok haza s lakjatok jól otthon zabkenyérrel!” Csakhamar kövekkel dobálták a csapatokat.

Ezek ekkor neki vágta a tömegnek; főleg a *Kastély-téren*, a *Széles- és Testvér-utcákban*. A keskeny *Testvér-utca*-ban a testőr dragonyosok két oldalról rohanták meg a sokaságot és széles kardjaikkal kiméletlenül kaszaboltak mindenkit, aki csak kezük ügyébe került. A nép se előre, se hátra nem birt mozdulni. Valamennyit összefogdosták.

Ekkor jött meg a bécsi eseményeknek, *Motternich* bukásának és a nép győzelmének a híre, mire a porosz király kijelentette:

— Most már csakugyan vigyázni kell a berliniekre, nehogy valami bolondságot kövessenek el!

Az eldobott követ azonban már nem lehetett feltartóztatni.

Március 15-én újból megkezdődtek a csoportosulások és összeütközések. Este a *Kastély-tér* újra tömve volt, s a kastély elzárt bejáratánál iszonyu kiabálást és fityülést vitt véghez a nép.

Erre a gyalogság minden előzetes felszólítás nélkül megröhanata a tömeget és a szomszédos utcákba kergette. Itt a nép felszaggatta az utca kövezetét s torlaszt kezdett emelni. A katonaság lött is ez alkalommal. A nép sorai közt is volt néhány fegyveres. Számos halott esett és igen sokan megebesültek. De a csoportosulás hamarosan megszűnt.

Március 16-án azonban a katonaság az *Operatérén* aszorgó kíváncsi tömeg közé tüzelt. Tüzel minden előleges jel, vagy felszólítás nélkül. Erre leirhatatlan jelenet következett! A sokaság

tüntetését, mely alkalommal tudvaleg a magyar zászlót a Jellasics-szobornál elégették. Folnegovics akkoriban a horvátokat és magyarokat *szlámi ikerest-
vöreknek* mondta, ami az egyiknek fáj, a másiknak is kárára van. Természetes, hogy az ilyen nyilatkozat a jogpárt embereinek nem tetszett és *Folnegovics* kénytelen volt a politikai térről visszavonulni, jóllehet öt tekintették Starcevic utódjának. Most a *Hrvatskában* visszavágyó nyilatkozatait, formálisan bünbocsánatot kér. Régi elvtársai meg is bocsátottak neki, sőt nagy eseményként üdvözlük visszatérését, mert remélik, hogy most meglesz a kibékítés Frankkal is, úgy hogy a jogpárt ismét egységes lesz.

KÜLFÖLD.

A román király civillistája. *Károly* király ismét bizonyoságot adta annak, hogy mily önzetlenül viseli szíven országja és népe boldogulását. A bukaresti hivatalos lap a királynak a miniszterelnökhöz intézett *kéziratát* közli, amely azt mondja:

Tekintettel a mostani pénzügyi nehézségekre, amelyek mindenkitől áldozatot követelnek, hogy államhiteleink ismét megerősödjék, magam is kötelességemnek tartom, hogy hozzájáruljak az állam terheinek könnyítéséhez. Azt kívánom tehát, hogy *ezentúl a civillistából is vonjanak le bizonyos részt épp úgy, mint az államhivatalnokok fizetéséből.* Az ekképp megtagarítandó összegek az államkincstárnak bocsátandók rendelkezésére a költségvetési bevételek által nem fedezett állami szükségletek fedezésére.

A holnap megnyíló román parlament bizonyára nagy lelkesedéssel fogja fogadni a királynak ezt a nemes tettetét.

Vilmos császár és a vámtarifa. A minap köztük berlini lapok nyomán Vilmos császárnak azt a nyilatkozatát, hogy a gabonavám jelentékeny emelésébe nem fog beleegyezni s egyáltalában nem teljesíti az agráriusok kívánságát, amíg „a csatornát le nem nyelik”. Ezt a császár nyilatkozatát folyvást kommentálták azóta a német lapok, míg végre most a *Post* megcáfolja a császárnak a vámtarifáról tett állítólagos nyilatkozatait s azt írja, hogy a lapok közlése kombináció vagy koholmányon alapul.

Krüger a délafrikai helyzetről. A párisi *Matin*nek egy munkatársa Utrechiben meglátogatta *Krügert*, aki azt mondta neki, hogy amerikai utazása még nem egészen bizonyos; csak akkor fog rá vállalkozni, ha egészsége megengedi s ha utjától némi sikert várhat. Arra a kér-

résre, vajjon igaz-e az angoloknak állítása, hogy *Botha* beleegyezett abba, hogy a Transvaal függetlenségéről való lemondás alapján tárgyaljon, *Krüger* a következőket felelte:

— Az angoloknak az az állítása nem igaz. A *Bothával* folytatott tárgyalásokról felvilágosítást ad *Bothának* a kékkönyvben közölt egyetlen távirata. *Kitchener* meghívta *Bothát*, hogy hallgassa meg az ő prozocióját és *Botha* meg is hallgatta, mert *mi csak a béke kedvéért harcolunk*, de arról biztosítom önt, hogy *Botha* soha sem ejtett ki egyetlen kétértelmű szót Transvaal függetlenségéről. *Függetlenségünk egyetlen javunk, amelyhez ragaszkodunk.* Ha az angolok nem volnának vakok, mindenekelőtt meghagynák függetlenségünket, amelyért nagyon sok engedményre, nagyon sok áldozatra volnánk készek s a béke örök időkre biztosítva lenne.

Krüger ezután áttért a transvaali aranybányák dögára s a következőket mondta:

— Mindenki tudja, hogy a *bányamunka egy pillanattal sem szünetelt, míg Roberts be nem nyomult a bányakerületbe* s amíg az én kormányom volt az ur az országba. Mi megoltalmaztuk az engedményesek vagyonát s ha az angoloknak Pretóriába való bevonulása előtt megkötötték volna a békét, másnap újra megkezdhetők volna a munkák. *Csak az angolok okkupációja óta puszultak el a bányaművek*, csak ettől fogva szünet meg minden munka. A bányák egyharmada csak azért jutott veszedelembé, mert a munka teljességgel szünetelt. Ezt meg kell tudnia az egész világnak. *Mi respektáltuk az aranybányákat, minden bajunknak egyetlen okozót.* Es milyen állapotban vannak ma ezek a kincsek, amelyeknek birását az angolok oly nehezen tudták bevárni?

Krüger ezekkel a szavakkal rekesztette be előadását:

— Hangosan hirdetem, hogy *még végtelenül sokáig folytathatjuk a háborút*, mert még van elég harcunk, fegyverünk és lövészerünk. Mi csak úgy állunk rá a békére, ha nem követelnek tőlünk meghódolást. Bizom isten segédelmében. Ez a reményem az én erősségem. Tudom, hogy *mi maradunk a győztesek.*

A kínai bonyodalom.

Budapest, április 5.

Oroszország azzal felel az orosz-kínai szerződés aláírásának Khina részéről való megtagadására, hogy — mint egy londoni távirat jelenti — nyomban hozzáfog *Mandszországnak* a rend helyreállításához, bizva abban, hogy e miatt sem azokkal a hatalmakkal, amelyek a szerződést ellenzték, sem Japánnal nem támad konfliktusa. Ez Oroszországra nézve valóban a legegyszerűbb mód is arra, hogy a manduriai uralmat megszerze, anélkül, hogy valaki beleszólhata.

London, április 5.

A *Times*nek jelentik New Yorkból: Hogy Khina végképp vonakodik Mandsuriára való jogairól a mandurial egyezmény aláírásával lemondani, azt még azok az amerikaiak is helyeslik, akik eddig meg voltak elégedve az amerikai kormány tétlen politikájával.

Pétervár, április 5.

A hivatalos lap kronologikus sorrendben részletes áttekintést közöl a *szövetséges hatalmaknak* a kínai meghatalmazottakkal *Tiencbinben* és *Pekingben* folytatott összes diplomáciai tárgyalásairól, amelyeknek eredménye a francia részről javasolt 17 béképoint, noha a tárgyalások még nincsenek befejezve, azután azt mondja:

Abban a reményben, hogy azok a kérdések, amelyek az összes hatalmaknak Kínával való kölcsönös viszonyát illetik mihamarább megoldást nyernek, az orosz kormány a maga részéről szükségesnek találta, hogy a dolgok állandó rendezésének kérdésével foglalkozzék Khina ama területrészeit illetőleg, amelyekkel Oroszország ázsiai birtokai 8000 versztvnyi vonalon határosak. E végre az orosz katonai hatóságok és három manduriai tartomány kínai kormányzóit között ideiglenes írásbeli megállapodás jött létre egy *modus vivendire* nézve, amely szerint a polgári kormányzat szerveződé válna. Erre az orosz kormány minden körülmény gondos megfontolásával kidolgozta egy *külön egyezmény* programját, amely intézkedéseket tartalmaz a rend helyreállítására, Mandszországi kiűritésére, továbbá ideiglenes rendszabályokat a békének ezen a területen való biztosítására nézve, hogy a mult év eseményei ne ismétlődhessenek. Sajnos, a *külföldi sajtóban* a *közvéleménynek Oroszország ellen való feligatása céljából* vészhérelket terjesztettek az orosz kormány szándékairól, hamisított szerződési szöveget idéztek a *Mandsuria fölött gyakorlandó protektorátusra* vonatkozólag és szándékosan *helytelen híreket* közöltek a vélt orosz-kínai egyezményről. Pedig ez az egyezség alapul szolgáltat volna arra, hogy az orosz kormány visszaadja *Khínának Mandsuriát*, amelyet a mult évben a riasztó események következtében az orosz csapatok szálltak meg. A kellő katonai intézkedések megtétele végett multhatatlanul szükséges volt, hogy az a kérdés, vajjon Mandsuria kiűritésének feltételeit lehet-e már most kölcsönös megegyezés útján meghatározni, igenlő vagy tagadó értelemben megoldassék. A nyert értesülések szerint *ilyen egyezmény megkötésére elő komoly akadályokat gördítettek*, ami lehetetlenné tette a Mandsuria fokozatos kiűritésére vonatkozó rendszabályokhoz való végleges hozzájárulást. Ami a nevezett tartomány *végleges visszaadását* illeti, természetesen, hogy ez csak akkor lehetséges, ha a birodalomban teljesen helyreállanak a normális viszonyok és a központi kormány a fővárosban megsziárdul, ha független és elég erős lesz, hogy Oroszor-

alatt megrohanták a tüzérszárnyát, s az ott talált fegyvereket szétosztották.

Berlinben huszezer katona volt. De a városban levő csapatok közt az összeköttetést a torlász hálózat miatt nem lehetett fenntartani. A katonaság egyike torlászát a másik után nehéz küzdelemmel bírta csak elfoglalni. Berlin sok utcája olyan volt, mint egy-egy véres csatatér.

A király a kastély ablakából lematuttott a torlászokkal telt *Király-utca*ra s dühtől reszketve kiáltá:

— *Ez az utca az enyém!*
Még nagyobb dübbe jött a fekete-vörösaranszínű zászló láttára:

— *Vigyétek el szemém előtt azt a zászlót!*
Az éj beálltával tüzet gyújtottak a királyi palotával szemben levő torlász előtt, s néhányat löttek a kastélyra. A katonaság erre azonnal támadott. Sikertelen roham után visszahúzódt. E közben azonban berohant az utca két oldalán levő házakba s azoknak védtelen lakói leöldöste.

Ezután még három ízben rohanta meg e torlászát a katonaság. Mind a három ízben visszaverték őket a védők. Majd tüzérség kartácsolta a tömeget, annak is három óra hosszág állottak ellent s csak akkor vonultak vissza, mikor lövészerük kifogyott.

A *Szerecsen* és *Jeruzsálem-utca* sarkán levő torlász is hatalmasan védtek. Véres küzdelem színhelye volt a *Galamb-utcai* torlász, melyen egy deák parancsnokolt. Itt négyser verték vissza a támadást, míg végre elfoglalta a tulerő. Erős küzdelem folyt a *Vadász- és Frigyes-utca*kban, a *Hársfa-utcai* fegyvergyárnál és a *Sándor-téren*.

A Sándor-téri küzdelemben fejtette ki a harcoló nép a felkelés valódi erejét. Ezt a torlászát a katonaság egész éjjel nem bírta elfoglalni.

A munkások és négy diák vezénylete

gránátosok szuronyától üzve szanaszét a szomszéd utcákba.

Városszerre felhangzott e kiáltás:

— Fegyverre! Fegyverre! *El vagyunk árulva!*
Az ekkeseredés dühe pár pillanat alatt magával ragadja az egész lakosságot s a véskialítás kihát a legtávolabbi városrészekbe.

Berlin népe fegyverezik és torlászokat emel. Rövid idő alatt bihetetlen számú torlász zárja el az utcákat. Ezek némelyike a háztetőikig ér. Az utca köveit felszaggatták, az utcákon keresztül futó-árkokat vontak, hogy a lovasrohamokat akadályozzák. A cserepeket leszedték a háztetőkről, hogy legyen mivel dobálni.

Csakhamar Berlin minden tornyában megkondultak a harangok s átható érchangjuk elhangzott a szomszédos falvakba, honnan fegyveresek siettek Berlinbe.

Az utcai harc csakhamar kitört, még pedig szokatlan nagy dühvel és ekkeseredéssel. Első áldozata a fennebb említett *Theissen* nevű gránátos volt. A *Bankasse* és *Vadász-utca* sarkán állott őrt. A nép ki akarta kezéből csavarni fegyverét; a puská dulakodás közben elsült s megölte a gránátost.

A katonaság 3 és 4 óra közt támadta meg a *Vadász- és Werder-utca* sarkán levő torlászokat s csakhamar el is foglalta.

De ekkor már Berlin minden pontján voltak torlászok. Oriási torlászok, valódi mesterművei a forradalmi építészetnek emelkedtek a *kőlni tanács-ház* és *Sándor-tér* sarkán. A *Király-utca*-ban egész sor torlász volt egymás mögött. A torlászok vezérei: *Hesse* esztergályos, *Urban* állatorvos, *Berend* városi hivatalnok s *Gieyrst* vegyész voltak.

A munkások és négy diák vezénylete

Wein Károly és Társai

HAZAI IPAR.
minden darab gyárunkból származó árukat jelen végleges árral adjuk el.

szepességi vászongyárosok
ajánlják hírneves kősmárki és bussóci vászont és kamuka-(damaszt) gyártmányukat. — Főraktár:
Budapest, IV. Koronaherceg-utca 8. szám.

szágnak garanciákat nyújthasson arra, hogy a mult év eseményei nem loagnak ismétlődni. Amidőn az orosz kormány a mostani mandurial szervezetet fenntartja, hogy Oroszország széles határai közelében a rendet biztosítsa, eredeti, gyakran hangoztatott politikai programjához híven nyugodtan fogja bevárni az események további fejlődését.

Washington, április 4.

A Chaffee tábornok parancsnoksága alatt álló, Kbinában levő amerikai csapatok a követségi őrség kivételével készenlétben vannak, hogy május 30-án hajóra szálljanak.

London, április 5.

A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből, hogy a kínai kormány Oroszországhoz intézett válaszában, hogy az alkirályok ellenkezése és a hatalmak beavatkozása közelében a Mandurialra vonatkozó egyezményt nem fogadhatja, nem tekintik feltétlen megtagadásnak. E válaszból inkább annak a kívánságnak a nyilvánulását látják, hogy időt akarnak nyerni és az ügyet a jövőd tárgyalásnak akarják fenntartani.

Tienoin, április 5.

Gaselee tábornok tegnap az Iris cirkálóhajóján ideérkezett és ma Pekingbe utazott.

Olaszország és a hármasszövetség.

Budapest, április 5.

A touloni ünnepségek ismeretes előzményei erősen belejátszanak a hármasszövetség kérdésébe, illetőleg Olaszországnak a szövetségbe való viszonyába. Az orosz hadihajóknak Toulonból való tovarendelése olyan nevezetes napi esemény, amelylyel a nemzetközi politikának számtalan érdekszála kuszálódik egybe. Kétségtelen dolog ugyanis, hogy az orosz kormányt, midőn Birlev tengernagynak azt a parancsot adta, hogy Loubet elnök odárkezése előtt hagyja el Toulont, politikai konsziderációk vezették, amelyek mellett semmisséggé törpül az a kifogás, hogy azok a hajók nincsenek olyan jó állapotban, hogy ünnepi méltósággal képviselhetnék az orosz tengerészetet. A francia sajtó kinosan lepte meg az orosz kormány váratlan intézkedése és a lapnyilatkozatok sorai közül azt lehet kiolvasni, hogy esőppet sem bánták volna, ha a touloni ünnepségek alkalmat szolgáltattak volna egy kis demonstrációra a hármasszövetség ellen. Epp ennek akarta elejét venni Oroszország, s ezért távolította el onnan a hajóit. Saját szántából eszedekett-e így az orosz kormány, vagy kívülről eredő befolyás révén, azt ez idő szerint még nem tudhatni; de Párisban olyasmit is állítanak, hogy maga a Waldek-Rousseau kormány kérte az orosz hajók eltávolítását, nehogy olasz vendégeit s velők együtt a hármasszövetséget s nevezetesen Németországot valami

E torlaszon két kicsiny ágyuja is volt a védőknek s ezzel kártácsolták a katonákat.

Nem esoda tehát, ha március 19-én a Sándor-tér mindkét része még épp úgy állott, mint előtte való este. A katonaság teljesen ki volt merülve. A torlasz-védőket újabb és újabb harcok siktották fel. A Hársfa-utcai fegyvertárt több sikertelen roham után 19-én reggel foglalta el a nép.

A Herkules-hídon levő torlaszt elfoglalta ugyan a katonaság, de előbbre nem birt hatolni, mert rögtön újabb torlaszra bukkant. Így volt ez Berlinnek majdnem minden pontján. Ahol kezdetben a katonaság előnyben volt, csakhamar kifáradt az újabb, folyton emelkedő akadályok előtt.

El lehet képzelni, hogy a vértől megvadult katonaság hogy kegyetlenkedett. A torlaszvédők száma áradatként nőtt s el voltak szánva a végsőre. Egyszerre csak Möllendorf tábornok fehér kendővel kezében közeledett a Sándor-téri torlaszhoz. A nép lefegyverezte s elfogta. Möllendorf tábornok képtelen volt egy parancsot aláírni, mely a katonaságot visszarendelte.

Este 9 órakor a király egy proklamációja jelent meg „kedves berlini népemhez!” kezdettel, melyben a király azt az ajánlatot teszi, „hogy visszavonja katonáit, ha előbb a nép elhagyja a torlaszokat.”

Erre feleletül a torlaszokról újra megkezdődött a tüzelés.

Végre a polgárság egy küldöttsége ment a királyhoz, mely felvilágosította, hogy egész Berlin fegyverben áll s hogy a felkelők már a királyi palotát szándékoznak megátadni.

Ekkor adta ki a király a rendeletet, hogy a katonaság vonuljon ki Berlinből.

Ez március 19-én történt. A felkelők diadala aznap teljes volt!

Ha így ismerjük az események apró részleteit, nem lehet esodálni, hogy annak emlékének Vilmos császár dühbe jön s leszemtelenezi „kedvelt berlini híveit”, akik őset annyira megalázták.

kisebbités érje. Nem is valószínűtlen, hogy Oroszország tényleg Németország kedvéért határozott így, a cárnak legfőbb óhajta lévén, hogy az általános politikai helyzet a kegeseklyeb megzavarást se szenvedje. Vizont tény, hogy Németországnak semmi kifogása sem volt az ellen, hogy az orosz hajók az olasz hajókkal egyidejűleg legyenek Toulonban, és Olaszországnak sem jutott eszébe, valami ilyen kifogást tenni.

Ennyiben hát egyelőre tisztázva volna ez a kérdés még abban az irányban is, hogy az orosz hajók távozása nem jelenti a francia-orosz viszonyoknak csak pillanatnyi meghidegülését sem. El lehet ezek alapján ejteni azt a másik föltevést is, mintha Olaszországot a touloni látogatás alkalmából át akarnák esalni a hármasszövetségből a francia-orosz kettős szövetségbe. Ha ez volna a cél, akkor az orosz hajók ott maradtak volna Toulonban. Olaszországnak a hármasszövetséghez való további viszonya más szempontból itélendő meg, és itt kapcsolódik egybe a touloni ünnepség a veronai találkozással.

A római Tribuna, amely közel áll az olasz kormányhoz, határozott politikai jelentőséget tulajdonít ennek a találkozásnak. Visszatámasztja azt a föltevést, mintha Bülow kancellár, aki ismeri az olaszok gondolkodását és kívánatait, csak azért jött volna Olaszországba, hogy megismerje Zanardelli legutóbbi, rendkívül világos és érthető beszédének fontosságát. A veronai találkozás, a Tribuna szerint, azt jelenti, hogy Zanardelli nyilatkozatait Berlinben jól fogták fel s úgy magyarázták, hogy a népeknek egymáshoz való viszonyát érdekük szabja meg. A találkozás jelentőségét még növeli a francia-olasz közeledés, amelyet Németország szívesen lát, mert a béke érdekének szolgálatául szolgál, hogy a hármasszövetség egy nem korlátozza tagjait szabad rendelkezésökben, nem kényszeríti őket egymástól való elhidegülésre s egymáshoz való versenygésre.

Figyelemreméltó e részben a Hamburger Nachrichtenek egy cikke, mely Bismarck nyilatkozatai alapján itéli meg Olaszországnak a hármasszövetségben elfoglalt állását és oda konkludál, hogy Olaszországnak meg kell maradnia a hármasszövetségben, mert a történeti tapasztalatok után semmi kétsége sem lehet az iránt, hogy a Franciaországgal való régebbi bennsőbb viszony helyreállítását mostani független nagyhatalmi állásának feladatával kellene megfizetnie s mihamarabb Franciaország vazallusává sulyedne alá. Ellenben nagy súlyt kell Olaszországnak vetnie Angliával való viszonyára. Angliának sem szándékában, sem érdekében nincs az, hogy Olaszország függetlenségét fenyegetse. Olaszország viszálye nem olyan dolog, amely Franciaországnak, hanem olyan, amely Angliának a kezében van.

Nincs minden humor nélkül az öreg Ollivier Emilnek egy nyilatkozata, melyet a genuai Caffarona küldött be s melyben ilyen szól Olaszországnak a hármasszövetségbe való viszonyáról:

Olaszország, második hazám, mily kegyetlenül lájt nekem a hármasszövetség! Örömmel látom újra a régi olasz-francia barátságot. De ennek a kérdésnek a megoldása egyedül a királytól függ, a fiatal király pedig még jobban gyűlöl bennünket, mint az apja. Jobban megmaradt „savoyai hercegecskék”-nek, mint az apja: hódításra vágyó, esalja és hűtelen. Attól tartok, hogy Olaszország csak akkor lesz majd a mi barátunk, ha megszabadult ettől a hűtelen dinasztától és a Svá e mintájára federatív köztársasággá alakult át.

HIREK.

Budapest, április 5.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Március 31-én

uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A király itthon. Mint felhivatatosan jelentik, a király Budapestre érkezését e hó 20—22-ike között várják. Ő felsége budapesti tartózkodása előre láthatólag több hétre fog terjedni. Az udvar akkori budapesti tartózkodása alkalmával a szent koronát és a többi koronázási jelvényeket, amelyek most a királyi palota kápolnája felett vannak elhelyezve, megfelelő ünnepességgel átszállítják az új traktus krisztinavárosi szárnyépületébe. A koronát és a koronázási jelvényeket egy páncliszobában helyezik el, ugyanebben az épületrészben kap a koronaország is helyét. Ez ünnepség képes megtörténi gróf Széchenyi Béla, az új koronaőr beiktatása is. Amint most már végleg meg van állapítva, a bál az udvarnál április 30-ikán lesz. Eddigie Mária Josefa főhercegnő ideérkezése biztos. E hó 25-ikén teszi fel ő felsége az új bíborosoknak, a prágai hercegeknek és a krakkói hercegpüspöknek a

szokásos ünnepi szertartással a birtumot. Az udvar elutazása után a Stöckel-épületet lebontják és annak helyén építik fel a várórség pavillonját. A pavillon, amely az új építési vonalba fog esni, még az idén fedél alá kerül. A fűdvárnestri hivatal és a magyarországi udvarnagyi irodahelyiségei, valamint a várkapitány, a várplébános és a várkapitán lakásai, amelyek most a Stöckel-épületben vannak, a várak északi traktusába kerülnek, a melynek homlokzata a Szent-György-térre néz. Az átköltözés még június előtt megtörténik.

— Csongrádi küldöttség a kereskedelmi miniszternél. Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy a csongrád—szentesi hid építéséhez már a nyár elején hozzá fogjanak, ami által közel 200 munkás kap hosszú időre kereset. Csongrád-megye községekéből legközelebb küldöttség jön Budapestre, hogy köszönetet mondjon a miniszternek az intézkedéseért és egyuttal kérje, hogy mielőbb rendelkezje el a csongrád-szentesi vasut építését.

— Nagypéntek. Csaknem kétezer esztendővel ezelőtt ezen a napon durván összeesett keresztet cepelt föl a hátán a Golgotára Jézus Krisztus s aztán meghala rajta és eltemették, hogy a sirja kövei közül buján, ellenállhatatlan hatalomban kiviruljon a szeretet virága. Ez a mai nap a világraszóló gyászé, amire elkövetkezett a világraszóló öröm, a feltámadás. A világtörténelemben nincs jelentőségesebb eset, mint a két lator közé feszített Megváltó, akinek a könnye és a vére megszentelte a vak tömeg igazságtalanságát és teremtett belőle örök időkre szóló vallást. A nagy tragédia poroszlok, bámész tömeg közepette lejártszódt s milliók bűnéért meghalt az Egy... S a halálból és minden durva erőszak dacára, amivel meg akarták ölni nemcsak a testet, hanem a lelket is, diadalmasan kivált az Eszme. Azt nem lehetett megölni s ha gyászos ez a nap, hát meg van benne a vigasztalás is mindazok számára, akik igaz ügyet szolgálnak. S mostanság sok ilyen ember küzd ezen a földtekén. Nem megváltók, de megfélemlíthetetlen, becsületes törekvő emberek, akik számára kereszt maradt a kereszt minden borzalmasságival egyetemben. A ma a despotizmus kora. Burkolta vagy nyíltan, de despotá mindenki, akinek hatalom adatott s kímélet a szabadon gondolkodók számára sokkal kevésbé képzelhető el, mint valaha. Ez a despotizmus öngyilkosságot jelentene, mert már semmi egyéb eszköze nincs ennek a rendszernek az érvényesülésre, mint a nyers erőszak. Ezzel küzd és ezzel teszi még intenzívebbé mindazoknak a nagypénteki tendenciába vetett hitet, akik az életet a maga anyagosságában nem sokra becsülik s akik szívesen odaadják magukat áldozatnak cserébe azért, hogy hódítson, győzzön, örök időkre kihasson a maga igazában az Eszme.

A keresztény világ egyik legnagyobb ünnepét, nagypénteket a szokásos kegyelettel ülte ma meg a főváros áhitatos közönsége. A hűvös, szeles idő ellenére tömérdek ember kereste föl a templomokat, amelyekben gyászistentiszteleteket és egyházi szentbeszédet tartottak. A budavári koronázó Mátyás-templomban délelőtt kilenc órakor volt a csonka gyászmise, amelyen dr. Kohl Medárd püspök pontifikált dr. Klinda Teofil kanonok, Andor József udvari pap, Kriszán Mihály pápai kamarás, szemináriumi igazgató és több pap segédletével. A gyászszertartás után, amely alatt Palestrina híres gyászzenekét énekelte a kórus az oltári szentséget a szent sirba helyezték. Erre következett a szent beszéd, melyet Soós István, a karmelita-rend főnöke tartott. A fővárosnak valamennyi templomban sebnélsebb szent sirokat állítottak föl, amelyek előtt mindenütt rengeteg közönség ajátoskodott. A kora délutáni órákban sokan keresték fel a józsefvárosi, valamint a budai kálváriákat.

Bécsből teleonálják, hogy a Burg plébánia-templomban a sirbatételén jelen voltak: a király, a főhercegek, a legfőbb udvari és állami méltóságok, a főnemesség és a tábornoki kar. A főhercegnők az udvari oratóriumban jelentek meg.

— Zelenin kisasszony meghalt. Gelov Vera orosz diákisasszony ártatlan áldozata, Zelenin kisasszony, aki testével fogta föl az a revolver-golyót, melyet Gelov Vera Deschanel tanárnak szánt, ma reggel meghalt a kórházban. A szerencsétlen leány egyik ragyogó példája volt annak a nemeslelkű orosz diákleánynak, aki nemcsak a tudományosságban iparkodik egyenlő értékű lenni a férfakkal, hanem az erkölcsi élet törvényeit is férfiasabban követi sok férfinnal. Ismeretes, hogy a most elhunyt Zelenin kisasszony betegyében írta meg beadványát a francia bírósághoz, melyben azt kérte, hogy Gelov Verát ne büntessék meg, mert tévedés vitte őt a merénylet elkövetésére.

— Jubiláló ezred. Az ingolstadtí bajor gyalogezred a jövő hónapban üli meg fészázados jubileumát

annak, hogy Ferenc József király az ezred tulajdonosa. Az ötvenedik évforduló napján az ezred tisztikarának egy küldöttsége Budapestre utazik, hogy üdvözölje a jubileum alkalmából a királyt.

— **A láthatatlan császár.** A láthatatlan cár után következnek most a láthatatlan császár, akit gyors vágatással visznek végig a lovak Berlin utca s sorfalat álló gárdisták takarnak el a nép szeme elől.

Azt a hírt, hogy a császár gárdistái lándzsákkal fegyverezték föl, nagy ellenszenvvel fogadta az egész német sajtó s a legkeservesebb kifakadások hallhatók a császár tanácsosai ellen, akik félrevezetik a szabad Németország uralkodóját s elhítetik vele, hogy személye állandóan veszélyben forog.

— Ezek az új intézkedések — írja az egyik előkelő lap — azt tanúsítják, hogy a császár már nem bízik a német nép hűségében és aprcírít szegénye az Németországnak, hogy a császárt a külföldi képes lapokban ezentul úgy rajzolják le, hogy kerékpáros és lándzsás katonák veszik körül, ha fővárosa utcájára kiteszi a lábát. A láthatatlan cárról csak Oroszországban beszéltek eddig. De ott is fölháborodás és ellenszenvvel kellett, hogy a cárt elzárják népe elől. A tapasztalat pedig arra tanít, hogy az ilyen elkülönítés s természetellenes őrizet nem biztosította az uralkodók életét, hanem megerlelte és a végletekig fokozta a nép és az uralkodó kölcsönös gyűlöletét.

— **Gisella főhercegnő utolsó óráiról.** József Ágost főherceg kis leánykájáról, akit a napokban bevezettek örök nyugalomra, a következőket írják lapunknak *Abbáziából*: A kis főhercegnő erős szervezettel, bájos, szőke gyermek volt, aki nem tudott más nyelven, csak magyarul. Két magyar bonne volt állandóan vele, akik sűrűn olvastak neki gyermek-versiket; ezeket kívánta hallani még betegsége súlyos óráiban is. Még az utolsó napon is a *Kis Emberek Pajtásai* című képeskönyv dalocskáit mondta el újra és újra. A betegség (hasbántágyuladás) rendkívül rossz indulattal lépett fel és robamos lefolyása volt. Amikor József főherceg fiúmei udvari orvosra, dr. *Kiszelyék*, konziliumra hívta dr. *Szegő Kálmánt*, az abbáziai gyermek-sanatórium tulajdonosát, ez is a legszomorúbb prognoszt volt kénytelen megállapítani. Az utolsó órákban e két orvoson és az udvarmesternőn kívül József főherceg is ott volt kis unokája ágya mellett, véghetetlen bánatba merülten. A kibűlt holttestem sirva borult a főherceg és alig tudott tőle búcsut venni.

— **Edvárd király civilistája.** Az angol király civilistájáról szóló törvényjavaslat tárgyalására kiküldött parlamenti bizottság, mint *Londonból* jelentik, azt javasolja, hogy a civilistát *négyszázhetvenezer font sterlingben* állapítsák meg, beutadva száztízezer fontot a király magánpénztára számára. A trónörökös számára azonban kívül huszezer font sterling és neje számára *tízezer font sterling* megszavazását javasolja a bizottság.

Érdekes az a mód, amellyel az angol király civilistáját megszavazzák. Az ezt tartalmazó *bill* kihirdetése a következőképpen történik:

A lordok házában hirnők fekete pálcával kezében megjelenik az alsóházban és felszólítja a képviselőket, hogy jöjjenek a lordok házába. Miután ez megtörtént, a lordkancellár kijelenti, hogy hallgassák meg a bill helybenhagyásáról szóló királyi üzenetet. A felolvasás után a hirnők francia nyelven a következőket mondja:

— *A király köszönetét fejezi ki az ő jó alattvalóinak és méltányolja jóindulatukat.*

Ezzel a bill törvényerőre emelkedik.

Figyelemreméltó, hogy a mostani civilista-bill kihirdetése ceremóniájánál mindössze *huszonnégy* képviselő jelent meg.

— **Egy katonai afér utójátéka.** Prágából táviratozzák, hogy a *Pilsenski Oszo*r értesítése szerint egy katonai vizsgálóbizottság érkezett Prágába s vizsgálatot tartott annál a századnál, amelyben az öngyilkossá lett *Ziák* szolgált. A legénység közül többen előléptek és panaszokdtak a bánásmód miatt. *Budinek* főhadnagyot más ezredhez helyezték át Prágából. Más verzió szerint szabadságotlák s legközelebb nyugdíjazni fogják.

— **Új postahivatal.** A hontvármegyei Nagy-Csalomia községben az ideiglenesen megszüntetett postahivatal ez évi április 16-ikán működését újból megkezdí és úgy mint azelőtt, levél, pénz- és csomagküldemények, 500 forintig terjedő postautalványok, utánvételek és postai megbízások felvételével, továbbításával és leadásával, továbbá a postatakarékpénztári teendővel fog foglalkozni. A postahivatal Ipoly-Balogról induló s naponta egyszer közelekedő kocsi-járát útján a balassa-gyarmati posta- és táviradivallal kötiket össze és kézbesítési kerületében Nagy-Csalomia községben kívül Ipolykeszi község és Kapaszpuszta osztatnak be.

— **Elárveresett sárda.** Párisból írják: Tegnapelőtt árverezték el Passyban a *Convent des Dames de l'Assumption* nevű ismert apácázárdát a közönség nagy érdeklődése mellett. A zárdát egy *Ernesto Pacelli* nevű bankár vette meg egymillió negyvenezer frankért.

— **Lipót király a pápánál.** Hiába cáfolják Brüsszeltől hivatalosan és félhivatalosan, mégis igaz, hogy *Lipót* belga király a pápánál volt. Erről a titokzatos látogatásról most újabb részleteket jelentenek *Brüsszeltől*. A király gróf *Hauteville* név alatt a legszigorubb inkognitóban tartózkodott Rómában; hosszú ideig tanácskozott a pápával, aztán az első vonattal elutazott, anélkül, hogy az olasz királyi párt meglátogatta volna. Beavatott körökben azt beszélik, hogy a belga király a pápa közbenjárását kérte nagyon kelemen családi zavarok rendezésére. A király római utazása politikai körökben kínos feltűnést keltett s szóba fog kerülni a képviselőházban is.

Róma, április 5.

A *Patria tapintatlansággal* vádolja *Lipót* belga királyt, aki inkognitó Rómában volt s meglátogatta a pápát, az olasz királynál pedig nem tett látogatást.

— **Hiábavaló küzdelem.** Ha az alkoholizmus egyszer eltűnnék a föld színéről, bizonyára újra megtudna születni Angliában. Az összes mértékletesség egyesületek nem bírnak Anglia kiolthatatlan szomjúságával. A legújabb évi statisztika szerint tavaly Anglia lakosai nem kevesebb, mint négy milliárd és huszonöt millió liter szeszest italt fogyasztottak el. Ez a szám még nagyobb lett volna, ha a transvaali háboru nem tartott volna távol az országtól 220.000 jó ívő katonát...

— **Égő templom, imádkozó hivek.** Középkori remékép bontakozik ki előttünk. Vajdán, Biharmegyében az estéli ájtatosságra egybegyűlt nazarénusok templomát fölgyújtotta a vallási fanatizmus. Valamelyes középkori példánya az emberi fajnak lehetett, aki szenvedélyes gyűlölettel viseltetvén a nazarénusok iránt, szalmával rakta körül a faluvégén szerényen meghúzódó nazarénus imaházat. Este kezdődött az istentisztelet. Már bevonultak a hívők mindannyian, néptelen volt az imaház környéke és a nemsokára beköszöntő sötétség is segített eltkarni az eszelés merénylőnek settenkedését és előmunkálatait. Miután már a faépület mellett elhelyezte a gyújtóanyagot, a szalmát, még egy nagy követ is hengerített a templomajtó elé, hogy a szabadulás útját elzárja. Mikor pedig a nazarénusok elkezdték énekelni a zsoltárokat, akkor a fanatizmus nyomorultja megyújtotta a szalmát. Benn a templomban az ájtatos hangulat szállott az ég felé, kívül pedig gomolygott a füst és nemsokára felesapott és tovább harapódzott a tűz, mintha jelképezte volna annak a gyűlöletnek lángját, amelyik alattomosan rátor arra a szertetre, amelyik az isten-házában megvonnul.

Rémület váltotta föl a nazarénusok ájtatos hangulatát, mikor a közös életveszély tudatára ébredtek és a fojtogató füst meg volt a nyaldosó lángnyelv az imaház minden oldaláról behatolt közéjük. Az eltorlaszolt kijáratot közés erőfeszítéssel kellett kitörniök s alig hogy meg volt a szabadulás útja, egész zsarátokos borította el az imaház belsejét. A nazarénusok közül sokan súlyos égési sebeket szenvedtek, de a sajgó sebek dacára is majdnem mindannyian részt vettek az oltásban. Nagy nehezen sikerült a templomot a teljes elhamvadástól megmenteni és végét szakítani annak a rémes képnak, amely a vallási gyűlöletnek középkori orgáját varázsolta vissza a jelenbe. A szalárdi csendőrök erőlyesen nyomozzák a tettest, a fanatizmusnak alattomos bestiáját.

— **Kivándorlók hazaszállítása.** Nemrég hírt adtak a lapok arról, hogy egy fűmei cég megbizta santsi ügynökeit, hogy a haza kívánczó kivándorlótakak kálvesszállító hajóján ingyen küldék vissza. Ebből az alkalomból a *Fűmei Behozatali Társaság* elhatározta és kötelezte magát, hogy az említett cég hajóján visszaérkező magyarok közt 30.000 koronát fog arányosan szétosztani.

— **Halálozás.** *Pfeifer Ignác*, az ujlaki téglagyár igazgatója tegnap 74 éves korában meghalt Budapesten. Az elhunyt, aki a főváros köreiben nagy tiszteltnek és közbecsülésnek örvendett, évtizedek óta érdemes gazdasági tevékenységet fejtett ki, mint az ujlaki téglagyár és több nagyobb vállalat vezetője. Halálát neje született *Schwab Amália*, az Izraelita Nőegyletnek játokosságáról ismert alelnökje, gyermekei valamint nagy és kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése 7-ikén, vasárnap, délelőtt 9 órakor lesz az Alkotmány-utca 7. számú gyászházbanól.

Dr. *Hörvöth Ödön*, az eperjesi jogakadémia dékánya, tegnap váratlanul elhunyt. A magyar tudomány világ egyik legkiválóbb alakját, Sáros megye közéletét pedig egyik legtevékenyebb és legnépszerűbb emberét veszítette el benne.

Potassy János nagyváradi főreáliskolai tanár 51 éves korában, 27 éves tanárkodás után Budapesten meghalt.

— **Dinamitrobbanás.** *Zürichből* táviratozzák: A Jungfrau-vasutvonalon az *Albulá*-alagutnál dinamitrobbanás történt. Két munkás meghalt, igen sokan megsebesültek.

— **Leégett malom.** *Zürichből* táviratozzák: A *Goldach*-malomrészenyártásaság legnagyobb malmaát ma elpusztította a tűzvész. A raktárak és a gépházak teljesen leégték. A kár egy millió korona.

— **A román liga fésszelődése.** A bukaresti román kulturliga nagy tüntetésre készül. Most lesz 300 esztendeje, hogy *Vitéz Mihály* a tordai csataterén elesett. Ez alkalmat felhasználja a liga, hogy *Vitéz Mihály* szobránál nagy nemzetülnnepet rendezzen, amelyre Románia minden vidékéről érkeznek majd vendégek. A liga ezzel kettős célt akar elérni; miután tekintélyét a közönség előtt már rég elvesztette, most újból akarja szervezkedni, amihez azonban pénz kell, miért is különféle népmulatságokat rendez a liga alapja javára. Az ünnepeket május havában tartják meg.

— **A Quo vadis halottja.** A Werther keservei a maga idejében sok embert kergetett a halálba. A német leányok és ifjak holdkörösak, sápitózók és végre öngyilkosok lettek ettől a történetről s sokan még ma is kiváló irodalmi sikert látnak abban, hogy romantikus hajlamu embereket a halálba tudnak kergetni a nyomtatott betűvel.

A modern regényírásnak is megvan ma az első valóságos halottja. *Ribbes* márkai a párisi Hotel Modernben levő lakása ablakából tegnap az utca közepére vetette magát és szörnyen halt. A holt ember még fektében is az ujjai közt szorongotta *Sienkiewicz* Henriknek *Quo vadis* című hatalmas regényét, melyet a *Budapesti Napló* is közölt néhány héttel ezelőtt. A könyv azon a helyen volt nyitva, ahol *Petronius* azt tanácsolja *Vinciciusnak*, hogy utazzék és feledje el *Liciát*. A szép, megindító leírás oly nagy hatást tett a bizonyosan amugy is ideges emberre, hogy öngyilkos lett.

— **A költő özvegyének büne.** E mögött a regényesen hangzó cím mögött igen egyszerű kis törvényszéki eset rejtezik. A párisi törvényszék elnöke a minap a rendes kérdést intézte egy vádolt hölgyhöz — Hogy hívják?

— *Alme-Flore-Léontine-Blanche d'Heilly, özvegy Stéphane Mallarmé.*

— *Hogyan?* Stéphane Mallarmének, a híres költőnek özvegye?

— *Az vagyok.*

Az elnök egyszerre előzékenyebb lett a tisztos matrónával szemben. Ebből az előzékenységből csak akkor engedett egy kicsit, amikor kiszült, hogy özvegy Mallarméné azért áll a törvény előtt, mert a házában nagyon piszkosnak és egészségtelennek találta a rendőrség.

— **Istentisztelet — telefonon.** Az eset — ugyan hol történhetett volna máshol? — Amerikában történt. Az Egyesült-Államok *Mount-Fleasant* nevű városában a községtanács nemrégiben bezáratta az összes iskolákat és templomokat, mert himlőjárvány pusztított a városban. De a vallásos érzésű lakosság semmi áron se akart lemondani a vasárnapi prédikációról. Fogták magukat, bevezették a telefont a templomba, s vasárnap aztán mindenki otthon, a telefonkagylóból hallgatta végig a vallásos énekeket és a lelkipásztor beszédét. Így aztán elég volt téve egy a vallásos érzületnek, mint a közegészségügy követelményeinek...

— **A vakok iparokkék.** Keféket és kosarakat készítenek elők sorban a mi világtalan iparosaink. A vakokat gyámolító országos egyesületnek hozzánk beküldött értesítése szerint eddigél nem valami nagy lehet a kelendősége ezeknek az iparokkéknek, habár nagyon is kiállják a versenyt egy a hazai mint a külföldi iparnak e fajta gyártmányaival. Rátéreljük tehát a közönség figyelmét a vakok portékáit elárúsító boltokra, amelyek közül a központi helyiség VIII. Szilágyi-utca 2. szám alatt van, az Aggteleki-utca sarkán, a többi elárúsító helyek pedig praktikus decentralizálva a város balparti kerületeiben és pedig: IV. Egyetem-tér sarok, Kaplony-utca 1. továbbá: VI. Király-utca 64. (a Vakok intézetében) valamint VIII. a Kerepesi-út sarkán vagyis a Luther-utca 1. számú házában. Előnyösen és olcsón vásárol, ezenfelül jótékonyiságot is gyakorol, aki innen szerzi be kefe vagy kosárszükségletét.

— **Elégett gyújtogató.** *Brünnből* írják a következő borzalmas esetet. *Brodek* községben egy ház padlásán tűz ütött ki. A lakosság *Kapal János* nevű munkást gyanusította, hogy ő gyújtotta fel a házat. A feldühödött nép megkereste *Kapalt*, aztán elhurcolta a tűzhöz és beledobta a lángokba. A szerencsétlen ember kimenekült a tűzből, de visszahajították s harmadszor is beledobták, mikor kivonszolta magát. A boldogtalan munkás szénné égett. A csendőrség három embert letartóztatott.

— **Párba.** *Sopronból* táviratozza tudósítónk, hogy *Egressy Géza*, az *Adria* ügynöke és *Lukács Béla* törvényszéki jegyző között egy szóváltás miatt ma kardpárbaj volt. *Egressy* a fején, *Lukács* a karján jelentéktelenül sebesült meg.

— **Mentőtanfolyam.** Az izraelita nőegylet tagjai számára a mentőegyesület tanfolyamot nyitott. A tanfolyam holnap, szombaton délután 5 órakor kezdődik a mentőegyesület helyiségében. Az előadást dr. *Kovács Aladár* főorvos főparancsnok vezeti.

— **Tenger alatt járó hajó.** A táviró-drót azt az érdekes hírt jelenti, hogy *Loubet* elnök a touloni ünnepek alatt *Lanessa* tengerészeti miniszter társaságában próbatúrást tesz a *Gustavade* tenger alatt járó hajón. A tenger alatt járó hajóval végzett kísérleteket eddig a közvélemény nagy tartózkodással fogadta, most pedig kiderült, hogy a francia tengerészeti főhatóságok teljesen meg vannak elégedve az elért eredményekkel, mert alig hihető, hogy az elnököt életveszélynek tennék ki. A tengerjáró nemzetek ez ideig nem igen érdeklődtek a tenger alatt járó hajók építésé iránt, nevezetesen Anglia tengerészeti hatóságai egészen mellőzték az ezirányú kísérleteket. Ujabbban azonban Angliában is mindjobban tér nyar az a meggyőződés, hogy a tenger alatt járó hajónak a jövő tengeri háborújában nagy szerepe lehet. A tenger alatt járó hajó 205 méter hosszú, 357 méter széles és teljesen elmerülve 120 tonna vizet szorít helyéből. Bordái és borítólemezei acélból készültek és elég erősek arra, hogy 30 méter magas víztömeg nyomását kibírják. Hogy esetleges összeközekeknel nagyobb szerencsétlenségek elkerülhetők legyenek, a hajó több vízmentesen elzárt kamrára oszlik. A fődelezen, amely 49 méter hosszú, egy 810 milliméter átmérőjű kilátó-torony emelkedik és ennek falai 100 milliméter vastag acélból készültek. Az elnök tenger-alatti utazásának híre mindenfelé nagy érdeklődést kelt.

— **Civódás egy koporsónál.** A múlt hónapban meghalt New Yorkban *Sulzer* Hermann német származású városi tanácsos a Harlen Rider Park és Casino tulajdonosa. Halálával nagy botrány került napfényre, melyet életében sok ügyvel bajjal leplezett. A new-yorki német kolónia e hirbelet tagja sosem volt mintaférj úgy, hogy felesége, noha törvényesen nem vált el tőle, faképnél hagyta. *Sulzer* hamarosan vizsgálatoltott s egy fiatal hölgygel lépett közös háztartásra, aki törvényes felesége gyanánt szerepelt. Ez a viszony az utóbbi három esztendőben épp oly közismert volt, mint az ál-Sulzerné, törvényes néven *Weimann* Ida. egy újságíró elvált felesége. *Sulzerné* törvényes házasságából két gyermeke született s fia a botrány kitörése idején 24, leánya tizenhat esztendő volt. A gyermekek anyjuknál laktak s ott értesültek apjuk haláláról. Midőn *Sulzerné* megtudta, hogy férje meghalt, azonnal a gyászháza sietett, de az ál-Sulzerné egyszerűen kidobta a törvényes feleséget, valamint régebben az újabb *Sulzert* is kiutasította, midőn ez beteg édesapját akarta meglátogatni. *Sulzerné* jelentést tett a rendőrségnek és két rendőr asszisztenciájával bejutott a háza. Az egyik rendőr *Sulzer* dolgozószobájába előtt strázsált és *Weimann* Idára ügvelt, hogy a pénzeszközök tartalmát és az elhunyt nagyfőntosságú irományait meg ne dézsmálhassa. Társa kézbesítette a haragjában toporzókoló hölgynek a rendőrségi meghívót, mely azonnal a rendőrségi épületbe citálta. A kihallgatás folyamán *Mayr* bírő megkérdezte tőle, hogy miért nem engedte be a törvényes örökösöket *Sulzer* házába és miért fenyegette őket agyonlövésselel, ha belépnek a halottas szobába.

— Megígértém *Sulzer* urnak, hogy *Sulzerné* nem engedem ravatalához, — szólt a fiatal asszony és sirva kérte vetélytársnőjét, hogy vigyen el mindent, csak a holttestet hagyja békében. — Hisz én sohasem szerettem, — mondá zokogva — s nekem ő volt mindennem!

— Férjem volt s a tisztesség megkívánja, hogy én temessem el! — kiáltá *Sulzerné*.

A két asszony csaknem hajbakapott s a bírő csak nagy nehezen állította helyre a békét. Végül *Weimann* Ida beleegyezett abba, hogy *Sulzerné* és gyermekei megtekinthék a holttestet, de csak oly feltétellel, ha azonnal távoznak s a temetést reá bizzák. Ezután valamennyien a gyászháza siettek s a holttest láttára a két asszony sirva borult a ravatalra. A hagyatéki tárgyalás március tizenkettedikére esett. Állálanos megjelölésre az örökösök nevének és fiának összesen 40 forintot hagyományozott, kiskorú leányának 20.000 márkát, de nagyon súlyos feltételekkel. A végrendelet értelmében ugyanis a fiatal miss csak úgy léphet az örökség birtokába, ha a végrendelet végrehajtója ünnepélyesen kijelenti, hogy nagykorúsága napján megérdemelte apai örökségét s 20 éves kora óta nem élte anyja házában. *Sulzer* két fivére 32.000, illetve 80.000 márkát kapott, az örökösök vagyon túlnyomó része azonban *Weimann* Idáé. Az elhunyt özvegye és gyermekei azonnal protestáltak a végrendelet ellen s egy híres new-yorki ügyvédet bízták meg igényeik érvényesítésével. *Sulzer* Hermann, aki 48 esztendősen halt meg, 1872-ben került Amerikába s ekkor *Hoff* tábornok hadsegéde volt.

— **Házasság.** *Hipper* Sándor április 7-ikén vezeti oltárhoz a ferencvárosi templomban *Kleineisell* Róza kisasszonyt.

Waidmann S. Sándor magánhivatalnok eljegyezte *Ehreméad* Berta kisasszonyt Budapesten.

— **Letartóztatott jegyespár.** Győrött, mint ottani tudósítónk írja, tegnap a krakkói országos fő-törvényszék megkeresésére letartóztatták *Maklár* István nyugalmazott alreáliskolai tanárt és menyaszszonyát, *Todorosku* Opolozer Paulát, akik néhány hét óta Győrszigetben laktak. A jegyespárt azzal vádolják, hogy a külföldön többrendbeli csalást követtek el. *Maklár* a vizsgálobíró esti 8 óráig hallgatott ki, a krakkói vádakra nem tud semmit. *Opolozer* Paula pedig saját állítása szerint 300 korona havi fizetéssel egy bécsi biztosító-intézetnek az alkalmazottja és a csalásokat ő sem ismeri be. A kínos ügyet megvilágító adat még nem érkezett Krakkóból. *Maklár* ragaszkodik ahhoz, hogy magyar állampolgár és szabadlábba helyezését kérte. A győri kir. törvényszék siettet az ügy adatainak összegyűjtését, hogy a kiadási kérdés eldöntésére az ügyet az igazságügyminiszterhez mielőbb felterjesztesse, mert az osztrák törvények értelmében olyan vádak címén is ki lehet esközölni letartóztatást, a minőkben nálunk csak magánvád emelhető.

— **Az oroszországi események.** Bécsben, amikor a cár ellen állítólag elkövetett merénylet híre megérkezett, az egyik lap egyenesen az ottani orosz nagykövetséghez fordult felvilágosításért. A nagykövetség a merénylet hírt megcáfolta, még pedig a következők formában:

— Az orosz udvarnál éppen úgy, mint a többi fejedelmi udvaroknál nem szokásos, hogy a gárdatisztek vagy más személyek, a cár határozott parancsa nélkül dolgozószobájába bemehessenek. Ami a komornyikokat és a szolgálószemélyeket illeti, hogy azok a lövés hallatára a cár dolgozószobájába siettek volna, nem egyéb, mint a merénylet állírt terjesztő ember *fánéljárásának* a szüleménye, mert a cárnak komornyikjai rendszerint *soha* *sincesnek* *nappali* *szolgálatban*. Már a költött merénylet időpontja is a *valótlanság* mellett bizonyít, mert ha tényleg a cár élete ellen törték volna, úgy annak a híre néhány óra alatt az egész világon elterjedt volna.

Pétervárról egyébként ma a következő hírek érkeztek:

A pétervári rendőrség néhány nap előtt fölfedezte a *Narodna Volja* (népakarat) című titokzatos forradalmi bizottság helyiségét. A rendőrség megállapította a lefoglalt iratokból, hogy a bizottság a cárt *halálra ítélte, föltéve, hogy egy év alatt meg nem adja az alkotmányt*. A cáron kívül még három előkelő államférfit is *halálra ítéltek*. Ezek közül az egyiket *Bogoljevov* tanügyminisztert már meg is gyilkolták. A másik kettő — *Pobjedonoszev*, a szent szinódus elnöke és *Szipiagin* belügyminiszter ellen épp az utóbbi napokban következtek el merényletet. A *Narodna Volja* szervezete az egész birodalomban szerte ágazik és körülbelül ötmillió tagja van, akik között sok *katonatiszt* és *felülmén sok pap is van*. A rendőrség erőlyesen nyomoz ebben az ügyben és elsősorban elrendelte, hogy az összes orosz templomokban *hatósági közegek ellenőrizték a papok prédikációt*.

Krielev tábornok (s nem *Kleygele*, mint eddig közölték) *Pétervár* katonai kormányzója ellen, mikor tegnapelőtt *Carskoje Szeloból*, a cártól visszatért, merényletet követtek el. Midőn kocsija a *Neva-parti Paulovna*-utcán robotgott, egy magányos ház ablakából *kétsezer redőttek*. A tábornok nem sérült meg. Az egyik golyó azonban *sapkáját furta keresztül*. A tábornok adjutánsával együtt rögtön leszállt a kocsirol és kikutatták a házat, de ott a portáson kívül egyetlen lelket sem találtak. A portás elaggott, süket, öreg ember volt, aki semmiről sem tudott semmit.

Varsóból jelentik: Egy *Sepenikow* nevű ur, a *Petersburgskij Listok* munkatársa ugyanis, miután részes volt a diákkoradalm szításában, külföldre akart menekülni. A varsói vasuti pénztárnál éppen jegyet akart váltani a határig, amikor egy csendőr fölszóllította, hogy kövesse az őrszobába. Ott *Zitnickom* József csendőrhadnagy kijelentette neki, hogy le van tartóztatva. *Sepenikow* előtt egyszerre föltáruzt az a borzasztó sors, amely reá vár és hirtelen elhatározással kirántotta revolverét, hogy föbelője magát. Két csendőr azonban nekiugrott és kicsavarta kezéből a fegyvert. A dulakodás közben a revolver elsült és a golyó *Zitnickom* hadnagy szívébe furdott, úgy hogy a szerencsétlen *szörnyet halt*.

Lemberg, április 5.
Oroszországból érkező magánjelentések szerint husvétkor nagy *munkás-zavarásoktól* tartanak. A kormány elhatározta, hogy bezárja az összes pálinkamérésüket nagypéntektől fogva. A városokból ezrivel toloncolják el a munkásokat. Rosztojból egy napon 4000 munkást toloncoltak el. Moszkvában az etloncoláskor a közölkés olyan brutálisan bántak a közönséggel, hogy majdnem vérontás lett e miatt.

— **Gyilkosság idegenben.** *Lőcsy* Pál betonmunkást a múlt hónap végén Ausztriában, a fűchtenfeldi járásbírósi területén meggyilkolták és kirabolták. A gyilkossággal *Micsák* Jakab 26 éves napszámost és *Válek* Ernő 39 éves betonmunkást gyanusították, akik a gyilkosság után való napon hazautaztak Budapestre. Ma a rendőrség a fűchtenfeldi járásbírósi megkeresésére mindkét munkást letartóztatta és átadta az ügyészségnek.

— **Néptünetp a Vigadóban.** A *Szeretet* testi és szellemi foglalkozásban szenvedőket gyámolító egyesület folyó évi április hó 14-én saját alapítókéjé javára örv. gróf *Bathányi* Gézáé, nagym. *Rakovszky* Istvánné, báró *Bánffy* Györgyné és gróf *Karátsonyi* Jenőné urnók védnöksége alatt a fővárosi Vigadó szesz termében tombolával és látványosságokkal egybekötött néptünetpily rendez. Ha van egyesület, mely a társadalom pártfogását megérdemli, úgy a „Szeretet” egyesület bizonyára az, amely egyesület a vakokat, siketnémákat és hülyéket gyámolítja ezek számára két intézetet létesített, egyet Budapesten és egyet a vidéken. Sajnos, anyagi zavarokkal küzd az egyesület és évi számadásai deficitel záródnak. Az anyagi bajok orvoslása végett határozta el az egyesület a néptünetpily rendezést és a nagyközönséghez intézi kéri szavaival, remélve, hogy az méltányolni fogja az egyesület törekvését és a néptünetpily kívánt anyagi sikerét támogatásával lehetővé teszi.

— **Kézrekerült rabló.** *Glognitzban* ma letartóztatták *Seitzer* Ferenc kőművest, aki három év előtt *Hermannsdorfban* kirabolta *Kallenbacher* Lipót kereskedőt. Azóta Magyarországon rejtőzködött *Seitzer* és lopás miatt *Szombathelyen* három hónapig fogságban volt.

— **A Heuffel-féle betörés.** A Heuffel-féle betörés dolgában ma a rendőri sajtóiroda a következő hivatalos jelentést adta ki:

Téves a mai lapoknak az a állítása, hogy *Peszli* és *Bódi* napszámások személyében a Heuffel Lajos ékszerész kárára történt betörés tetteseit fogta volna el a rendőrség. Igaz, hogy a rendőrség letartóztatta *Peszli* József bródi születésű 26 éves rovtó multu asztalossegédet, *Bódi* Ferenc budapesti születésű 24 éves többször büntetett napszámost és *Zandleitner* Gyula budapesti születésű 25 éves büntetett napszámot, akikre több, a fővárosban történt nagyobb alkulesos nyitást, betörést sikerült bizonyítani. Ezek követték el *Budán* *Schnepel* Bódogn hajóskapitány és *Hirschekker* Gyuláné kárára elkövetett betöréseket is. A *Peszlinél* talált tárgyak között van egy nehéz ezüst serleg „Malca” felirattal, egy ezüst cukorfogó, 2 ezüst tojástartó, több gyűrű, 6 aranyozott ezüst mokka-kaná stb. Ezek a tárgyak megtekinthetők a főkapitányiség 72. számú szobájában.

(x) **A Zoltán-féle csukamáj-olaj** teljesen szag- és íz nélküli és tápereje nagy. Újévi 2 korona. *Zoltán* B. győgszertárában, V. ker. Sétány-utca és Szabadság-tér sarkán.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

(x) **Magántisztviselő-sorajegyek** ára egy korona, (főnyeremény 20.000 korona, húzás április 16) kaphatók a szövetségi irodában VII. Erzsébet-körút 27. valamint a dohánytözsdeknél.

(x) **Husvétli tojások** és fecskendők *Kertész* T.-nál.

Rablógyilkosság a belvárosban.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, április 5.

Megöltek egy szegény pálinkamérőt a fővárosban hetvenöt forintjáért. A belváros kellő közepén, a Városház-utcában történt a gyilkosság ma hajnalban, akkor, amikor az utca már éledni kezd. S a gyilkosnak véres cselekedete ekövetése után volt még alkalmja és ideje elmenekülni, dacára annak, hogy az utcán ekkor már jártak-keltek, dolgoztak az emberek. Szomorú a közbiztonsági viszonyainkra ez a rablógyilkosság. Igaz ugyan, hogy a rendőrség délre már elfogta az elvetemedett suhanóci, aki pár forintért elpusztított egy emberéletet.

Nyomorult, száználal alak a főváros legújabb bünessének hőse, aki — bár a gyilkosságot a legnagyobb kegyetlenséggel követte el — megtört, remegett és sírt, amikor a detektivek megcsípték. Tagadni sem próbált, mint legtöbb kezdő bünsös s az ember, aki pár órával előbb kalapáccsal verte halálra egy embertársát, habozás nélkül, sirva ismerte be a rablógyilkosságát.

A Városház-utca 12-ik szám alatt lévő három emeletű *Szapary*-féle palota földszintjén van *Reismann* József pálinkamérése. Az üzletben mint elárusító és csapos *Blasz* Zsigmond 25 éves fiatal ember volt alkalmazva. *Blasz* a pálinkamérés mellett lakott egy kis szobácskában, amely az udvarra nyílik. A kis szobában, amely deszkával van elválasztva az üzletől, egy kis asztal, egy szék, kályha meg egy vasgép van. Ebben szokott *Blasz* hajnalonként, amikor már kinyitotta az üzletet, tartózkodni s néha néha el is szundikált az ágyon, de az ajtónyitásra rendszeren felébredt.

Hirt János vármegyei szolga ma hajnali négy óra után az utcai gyalogjárót söpörte. Munkaközben — amint látta, hogy a pálinkamérésben világos van, átszaladt oda s be akart menni, hogy egy pohár pálinkát igyék. Az üzlet üvegajtaja azonban zárva volt. Még meg is jegyezte magában:

— Ez a bolond Zsiga kinyitja az üzletet és azután megint magára zárja!

Ezzel átment az átelleni gyalogjáróra és dolgozott tovább. Körülbelül fél óra múlva megint átment s ekkor már nyitva volt az ajtó. Bement. Az üzletben nem volt senki. Azt hitte, hogy Blaszc ismét elaludt bent az ágyán; benyitott hát oda, hogy felkeltse. Rákiáltott:

— Zsiga, keljen fel, a hasára sűt a nap!

Ebben a percben nyűszörgést hallott a kis szobában. Azt hitte, hogy Blaszc álmában nyűszörög. Gyufát gyújtott, hogy megnézzze, a gyufa halvány világosságánál azonban rejtetes látvány tárult eléje. Blaszc a kis szobában lévő asztal és a kályha között feküdt a földön, irtózatossal összevert koponyával, nagy vértócsában.

Hirt maga is megijedt a látványtól s kiszaladt az utcára rendőrt keresni. A Ferenciek terén ráakadt Kopa János 1211. számú rendőrré s ezzel együtt tért vissza a boltba. A rendőr, látva hogy mi történt, értesítette első sorban a mentőket, azután a főkapitány-ságot. A mentők a halálra sebesülten bekötöztek s elvitték a Rókus-kórházba, ahol Navrátil tanár klinikájának 15-ik számú kórtermében helyezték el.

A rendőrség részéről hamarosan a gyilkosság helyszínére érkezett Rutner Sándor detektívülvége ő, Tóth János és Pálos Jenő fogalmazókkal, a törvénytörés részéről dr. Fleischer Kornél vizsgálóbíró, majd egy csomó detektív.

A hatóság emberei mindenekelőtt bűnjelek után kutattak, de ilyet a legszorgosabb keresés dacára sem találtak.

Mindjárt valószínűnek látszott, hogy a rabló-gyilkosságot a helyzettel ismerős ember követte el, még pedig vagy baltával, vagy csákánnyal. A vérvonokból ítélve az áldozatnak arany óráját, láncát, amely hosszas és kerek szemekből áll, középen medaillonnal melyben arcképe látható. Meg lehetett állapítani azt is, hogy a tettes előbb végezett Blaszcral, azután kihúzta a pénzesfiókot, azt bevitte a kis asztalkára, s ott fosztotta ki.

A bizottság a kihallgatott házbéliek s Reissmann pálinkamérő vallomásaiból megállapította, hogy Blaszcnek tegnap mintegy 80 forintja volt, amely az üzlet áru-padjának fiókjában volt elhelyezve. Ezt a gyilkos elvitte; elrabolta továbbá az áldozatnak arany óráját, láncát, amely hosszas és kerek szemekből áll, középen medaillonnal melyben arcképe látható. Meg lehetett állapítani azt is, hogy a tettes előbb végezett Blaszcral, azután kihúzta a pénzesfiókot, azt bevitte a kis asztalkára, s ott fosztotta ki.

Tóth János fogalmazó ezután a kórházba ment, de a szerencsétlen Blaszc eszméletlen állapotban volt s így kihallgatni nem lehetett.

A rendőrség nagy apparátussal látott a tettesek kézrekerítéséhez s dr. Rutner detektívönök nyomában egy sereg detektívet küldött ki a zálogházakba, s egyben értesítette a környékbeli csendőrségeket is. A tett színhelyét a rendőrség a délelőtti folyamán lefénnyéptette.

A detektívek délig három gyanus embert vezettek Tóth fogalmazó elé. Mind a három állandó vendége volt a pálinkamérésnek. Ezek közül Salamon E. emér és Benes Pál munkások voltak az üzlet utolsó vendégei. Az este hosszasan időgáltak ott s együtt mentek haza. A harmadik gyanúsított egy tót napszám, aki a nap legnagyobb részét a pálinkamérésben töltötte, de ez is valószínűvé tette ártalmatlanságát.

Ezenkívül még egy embert kerestek a detektívek: Kubik József, szentmáriai születésű, tizenkilenc éves kőműveslegényt, aki mindennap reggel az üzletbe szokott járni, de ma hiányzott. Tamara és Wagner detektívek fogták el a gázcágyr mellett, az újvársárléren épülő háznál, ahol dolgozott. A fekete zakó ruhába öltözött, poros, piszkos ember, amint a detektívek megpillantotta, remegni kezdett elhalványodott s szó nélkül követte őket a Kun-utcán át a Huszár-utcaába, ahol az 1365. számú bérkocsiba ültek. Előzőleg még a gyilkoló számszámot is kérték tőle, amelyet azután elő is adott egy deszkarakás mögül, hatalmas kalapács alakjában.

A fiatal gyilkost dr. Rutner Sándor detektívönök vette vallatásra s az remegve, majdnem sírva ismerte be borzalmas tettét. Az elrabolt 150 korona 68 fillért megtalálták nála.

A rablógylókat átadják az ügyészségnek.

Amikor Kubikot vallatásra fogták a rendőrségnél, az első pillanatokban tagadott. Azt kérdezték ezután tőle, hogy mért nem ment ma be a pálinkamérésbe, mire Kubik így felelt:

— Korán kellett munkába mennem, mert sürgős munkám volt.

Rutner detektívönök ezután azt mondta neki, hogy Blaszc még él s oda fogják vinni ágyához a Rókus-kórházba. Erre megtört Kubik és remegve, szinte síró hangon mondta:

— Igen, én vagyok a gyilkos, de civakodás közben vertem fejbe Blaszc.

— No — szölt a detektívönök — majd meghallgatjuk erre nézve magát Blaszc is. Induljunk a kórházba!

Kubik erre nagyon megijedt. Látszott, hogy mennyire küzd önmagával. Végre megint megszözlalt:

— Hát bevallom, a pénzért gyilkoltam meg Blaszc. Amint kinyitotta a pénzesfiókot és megláttam a sok ezüstöt, mintha az ördög szállt volna meg. Nálam volt a kalapács, felemeltem és fejbe kölintoltam vele Blaszc, aki, földre esett. Ezután addig ütöttem-vertem, amíg életet láttam benne. Mikor azután már nem mozdult, kivitettem a fiókot és magammal vittem belőle a pénzt.

A pénztárcáról és Blaszc órájáról szintén nem akart tudni. Végre bevalotta, hogy azokat is ő lopta el.

— Nem volt büntársam — mondta végül a gyilkos — amit tettem, magam tettem.

A gyilkos Kubik József kilenc hónap óta özvegy Gasparik Adámnánál lakott a Kossuth Lajos-utca 2-ik szám alatt. Özvegy Gasparik Adámné, aki viceházmesterné volt a házban, az ötödik emeleten lakott leányával, a 18 éves Gasparik Annával együtt. Azeelőtt a Gránátos-utca 5-ik szám alatt lakott Kubik, ahol a Régi zenélő óra van.

Egy hete körülbelül, hogy Kubik Józsefnek az apja meghalt Szent-Márián. Anyja is súlyos beteg és Kubik pár nappal ezelőtt megírta haza, hogy nemsokára hazautazik édesanyja látogatására. Barátainak is emlegette, hogy haza akar menni s erre pénzt kell gyűjtenie. Nem lehetetlen hogy Kubik azért követte el a gyilkosságot, hogy legyen pénze az utazásra.

Budapest vallása.

Budapest, április 5.

A budapesti népszámlálás vezetője, dr. Thirring Gusztáv, ma számolt be a polgármesternek azokkal az adatokkal, amelyek Budapest lakosságának vallásáról adnak számot. Ebben a kimutatásban már csak a főváros tényleges lakossága szerepel. Az átutazókat, vendégeket, akik a népszámlálás napján összeritattak, leszámolták a summából. E szerint Budapestnek *hétzázharomzetvennégyezerháromezrenyolc* lakosa van. A népszámlálás idején *kilencezerkilencezszázharmincöt* idegen volt Budapesten.

A népszámlálás munkája óriás halmazza az irásnak. Most is hetven ember dolgozik még mindig azon, hogy ez a sok adat mind eljusson a maga rubrikájába. A munka annál is inkább sürgős, mert ennek a hónapnak tizenötödikén már tovább kell adni az egész anyagot a központi statisztikai hivatalnak.

A rendes polgári népesség az egyes kerületekben így oszlik meg: I.: 44.320, II.: 34.510, III.: 36.707, IV.: 23.168, V.: 49.192, VI.: 129.948, VII.: 155.562, VIII.: 132.669, IX.: 65.845, X.: 31.623.

A mai jelentés legintótosabb része: hogyan oszlik meg a főváros népessége felekezetek szerint. A felekezetek kerületek szerint így oszlanak meg:

Kerület	r. k.	ág. ev.	ev. ref.	izr.	más
I.	34629	2320	4267	2399	705
II.	26773	2065	3031	2178	463
III.	28503	1087	2368	4562	187
IV.	15149	1621	2339	3484	675
V.	27751	3206	3751	13945	539
VI.	66594	6334	9214	46297	1509
VII.	72512	7493	12555	60854	2148
VIII.	85524	7640	18725	23266	2114
IX.	45970	3591	8049	7142	1092
X.	23707	1813	3388	1771	799
Összesen:	427112	37170	62837	166198	10131

Budapest lakosságának a száma felekezetek szerint így növekedett:

	1870.	1881.	1891.	1901.
Róm. kath.	195624 (73-3)	239723 (67-4)	314885 (64-7)	427112 (60-7)
Ág. ev.	14316 (5-3)	19716 (5-5)	27224 (5-6)	37170 (5-3)
Ev. ref.	13008 (4-8)	21655 (6-1)	36112 (7-4)	62837 (8-9)
Israelita	44890 (16-6)	70227 (19-7)	102377 (21-0)	166198 (23-6)
Más	2638 (1-0)	4361 (1-3)	6123 (1-3)	10131 (1-5)

A zárójelben levő számok azt mutatják, hogy az összes lakosságnak hány százaléka volt azon a felekezeten. A kimutatás szerint minden felekezet hívőinek a száma legalább megkétszereződött a harminc év alatt. Aránylag legnagyobb volt a reformátusok számának az emelkedése, legkisebb az evangélikusoké. Az utolsó évtizedben a gyarapodás a következő volt:

	112 277	35-6%
Róm. kath.	112 277	35-6%
Ág. ev.	9.946	36-9%
Ev. ref.	26.725	74-0%
izr.	63.821	62-3%
Egyéb	4.003	65-4%

A főváros felekezeteinek ezt a hivatalos statisztikáját érdekesen egészíti ki a budapesti templomoknak az istentisztelet nyelve szerint való osztályozása, amelyet egy olvasónk állított össze kétképpen:

A fővárosban összesen 60 templom van és néhány imaterem. Hitefekezetek szerint: római katolikus 27, református 6, luteránus 3, unitárius 1, görög-katolikus 1, görög-keleti 4, zsidó 7, baptista 1. Ezen kívül 2 református, 1 baptista és 1 nazaréus imaterem. Kerületek szerint: az I. kerületben van 8 templom, a II-ikben 7, a III-ikben 4, a IV-ikben 7, az V-ikben 4, a VI-ikben 4, a VII-ikben 8, a VIII-ikben 3, a IX-ikben 3 és a X-ikben 2.

A különböző egyházak hívei a templomokban 12 nyelven imádják istenüket. Es pedig: magyarul, németül, franciául, angolul, románul, görögül, horvátul, szerbül, rácul (sokák), tótul, törökül és héberül, nem szólva a latin nyelvű liturgiáról. Egyes templomokban négyféle nyelvű szent beszédet is mondanak; például a hold-utcai angol református egyházban magyarul, németül, franciául s angolul. A jözeisevárosi római katolikus templomban magyarul, németül és tótul; a budai helyőrségi templomban magyarul, németül és horvátul, a rácvárosi görögkatolikus templomban magyarul, németül és ma már ritkán rácul (sokák). A templomok legtöbbje kétnyelvű: magyar és német.

Négy nyelvű van I. Három nyelvű 3. Kétnyelvű 22. Egy nyelvű 24. Kétnyelvűek: 1 zsidó (magyar-német), 1 baptista (magyar-német), 2 luteránus (magyar-német), 18 római katolikus (magyar-német.) Egy nyelvűek: 6 római katolikus (magyar), 6 református (magyar), 1 luteránus (tót), 1 unitárius (magyar), 4 görög-keleti (1 görög macedon, 2 szerb, 1 román), 6 zsidó (német).

A főbbek jelzett 12 nyelv közül aránytalanul nagy szerep jut ma is a németnek. Ez összesen 32 templomban hangzik föl és pedig 1 egy nyelvűben, 3 három nyelvűben, 22 kétnyelvűben és 6 egy nyelvűben; vallás szerint 1 református, 1 görög katolikus, 24 római katolikus templomban és 6 zsinagógában.

A magyar nyelv 39 templomban zendül meg: 1 négy nyelvűben, 3 három nyelvűben, 22 kétnyelvűben és 13 egy nyelvűben; vallás szerint: 26 római katolikusban, 7 reformátusban, 1 unitáriusban, 2 luteránusban, 1 görög katolikusban, 1 baptistában és 1 zsinagógában. A francia angol, román görög, horvát rácul (sokák), török nyelv egy-egy templomban hangzik, a tót kettőben, a török egyben és a héber mint a kultusz nyelve a zsinagógákban.

Nevezetes, hogy Pestnek külvárosai ma jobban el vannak magyarosodva, mint belső részei. Ennek bizonyossága, hogy az újonnan épült angyalföldi karmelita templomban a szerzetesek csak magyar nyelvű prédikációt mondatnak, mert különben nem akad hallgatójuk, amint maguk mondják. Egyébiránt az utolsó pár évben a belvárosi plébánia templomából is a német szó végképpen kiszorult, valamint a ferenciek templomából a tót nyelv.

A vegyes nyelvű templomokban a beosztás különböző. Némelyikben ünneponaponként három szent beszédet is mondanak, az esőt már reggel 8 órakor megtartják, de Budának és tájékának kivételével a főistentisztelet alkalmával a vegyes nyelvű templomokban mindenütt magyar nyelven mondják a szent beszédet. A Rácváros magyarosodására mutat, hogy az odaváló görög-katolikus templomból a sokák nyelv ma-holnap egészen kiszorult. A kettős nyelvű templomokban legtöbbnyire az ünnepek egyik napján magyarul, a másik napon más (német) nyelven prédikálnak. A zsinagógákban ugyanaz az állapot, ami volt egy deccenniummal ezelőtt. A dohány-utcai nagy templomot kivéve ahol a német és magyar fölíválta szerepel, mindenütt a német nyelv az uralkodó.

A főváros népe összesen tizenkét felekezetre oszlott a monamedánokkal együtt. Ezek közül azonban egy, a New-Jeruzsálem Church, az új egyház híveinek felekezete már megszűnt.

A főváros magyarosodására vonatkozólag érdekelőleg érdekes képet adnak ezek az adatok. Bizonyítják, hogy az egyházi élet magyarsága jelentékeny tényezője a fővárosi lakosságnak, ami fontos tennivalókat tűz a lelkeskedő papság elé.

Postások husvétja.

Budapest, április 5.

A magyar királyi posta- és távirtdarrendelekek téra mai számában hozza a posta- és távirtdarrendelekek főtisztjelek husvéti kinevezéseit.

A kereskedelemügyi miniszter kinevezte:

1. *posta- és távirtdarrendelekek* a IX. fizetési osztály 3. fokozatába: Gagy Jenő posta- és távirtdarrendelekező;

2. *posta- és távirtdarrendelekek* a VIII. fizetési osztály 3. fokozatába: Skoumal József, Droppa József, Julcher Pál, Golub Ferenc, Vischer Adolf, Bonyhay Károly, Bena Károly, Deszény Simon, Kisfaludy Pál, Potoczky Lajos, Rehner Mihály, Purpriger János, Günzel Ferenc posta- és távirtdarrendelekezők;

3. *posta- és távirtdarrendelekek* illetve *számvizsgálók* a IX. fizetési osztály 3. fokozatába: Lukács Jakab, Poltzer Gyula, Brause János, Farkas Sándor, Benkő Mark, Halász Ignác, Pártos Ernő, Gerő Armin, Fehér Gyula, Gáll Gyula, Luszicza József, Szigeti Adolf, Bótha Viktor, Némethy László, László Kálmán, Virág Márk, Andrassy Dániel, Dángli János, Adler Dávid, Kovácsos János, Rónai Aurél, Waldmann Armin,

Kornya Vazul, Zsombory László, Miklóssy Antal, Csányi Ferenc, Marczell Andor, Lerch Antal, Fülök Jakab, Zsigmond Gyárfás, Franzé Leodegárd, Munkácsi Mihály, Fekete István, Mártha György, Zima Mátyás, Uhosny József, Müller Lajos, posta- és táviratírtiszteket főtisztették; Vukojevics Ljubomir, Zimányi Péter, Waldmann Antal posta- és táviratírtiszteket főtisztették; Sebesi Antal, Mészáros József, posta- és táviratírtiszteket főtisztették; Rácz Izidor, posta- és táviratírtiszteket főtisztették; Battancs Pál, Korényi Antal, Zelliger Ágoston, Schoch Lajos, Szabó István, Sivák Vilmos, Isaák István, Brenner József, Foltyn Ákos (kubina), Payer Jenő, Guth Pál, Hermann Mátyás, Rakovszky Kálmán, Janzekovics Vince, Walkovszky József posta- és táviratírtiszteket főtisztették;

A posta-, távirat- és távbeszélő előkizsgáztatója ki-nevezte:

4. *Posta- és táviratírtisztekké* a X. fizetési osztály 3. fokozatába: Tamás Antal, Kubitska Gyula, cs. és kir. főhadnagyokat; Baloklovics Bogumil, Janjaminek Lukács, Ratkovic Miklós, Ivekovic Bogdán, Ferenczy Miklós, posta- és táviratírtiszteket; Schauer Győző, Korény Gusztáv, Gugi Alajos, Prezser Vilmos, Brkic Jakab, Böka János, Vrkljan Tamás, Róth Béla, Varovic János, Rimschneider Antal, Tomas Agoston, Matz Arthur, Becker Gyula, Kunsch Mátyás, Schafarik József, Zwetkovic József, Feik Károly, Bró Samuél, Klamaresik Antal, Perio János, Stocker Agoston, Metykó Károly, Holtz György, Pázmány József, Winkler Gyula, Adamovszky László, Zeller Elek, Lukasi József, Szakács József, Ilie Szilárd, Domsic Nándor, Smaic János, Szücs Albert. Pap Abraham, Sissovich Károly, Majoros Ottó, Jurcan Szilárd, Sainnka István, Makovits József, Perger Kálmán, Laicha Gyula, Lestyan István, Zöldi István, Homoly Béla, Luben István, Braustein Gyula, Alexits Milenko, Lang Rezső, Busch András, Miletic Ferenc, posta- és táviratírtiszteket;

5. *Posta- és táviratírtisztekké* a X. fizetési osztály 3. fokozatába: Bodó Árpád, Murgu Ilés, Wilfing Mátyás, Kovács Lajos, Ritz György posta- és táviratírtiszteket;

6. *Posta- és táviratírtisztekké*: Kovács Béla, Jókai Miklós, Koch József, Lang András, Gulácsy Gyula, posta- és táviratírtiszteket;

7. *Posta- és táviratírtisztekké*: Marmorstein Józsa, özv. Dimitrijevic Miláné, szül. Breitenfelder Paulina, Kajdy Imréné, szül. Zakó Emilia, Galias Julia, Pintér Endréné, szül. Schanckebank Sarolta, Nagy Gizella, Gajdek Ferencné, szül. Posavac Ilka, Csató Vilma, Lesnyák Felixné, szül. Hajdu Teréz, Opasits Iona, Dorogásghy Anna, Hamar Teréz, özv. Hermann Farkasné, szül. Blau Berta, özv. Várady Ignácné, szül. Zambelli Hermína, Brlekovic Agata, Izth Hermína, Ligeti Margit, Bozsics Natália, Hittler Izabella, Kende Gizella, Podhradsky Hermína, Karczub Anna, Lange Lujza, Kocsis Gizella, Berlánszky Gizella, Hóibauer Irma, Rodler Albina, Grünhut Mária, Knobloch Ferencné, szül. Reviczky Vilma, Fidler Mihályné, szül. Görgey Jolán, Pelc Mihályné, szül. Kral Hermína, Truhovics Mária, özv. Edelényi Sándorné, szül. Anghofer Irma, Kelecsényi Gabriella, Korber Ella, Mihai Miklósné, szül. Petzenka Iona, Telbisz Sarolta, Béky Etelka, Bergkoffer Gizella, Öváry Erzsébet, Hollecskei Lujza, Radanovics Mária, Jónás Mária, Kapi Iona, Bilkei Bélané, szül. Juresó Mária, Greksa Etelka, Handel Katalin, özv. Milaczin Sándorné, szül. Odry Emma, Nádasz Vilma, König Iona, Répászky Anna, Klein Gizella, Halassy Julia, özv. Sztankay Gyulané, szül. Koller Emma, Pethes-Sziklay Mária, Hyma Emilia, Perné Sándorka, Winter Hermína, Triff Olga, Veszely Etelka, posta- és táviratírtiszteket;

8. *Távbeszélő-kezelőkké*: Németh Irma, Krzmarcz Teréz, Horváth Aranka, Krövik Iona, Horváth Edéné, szül. Müller Mária távbeszélő napidíjasokat;

9. *Posta- és táviratírtisztekké*: Hirsch Ferenc, Tóth Ferenc, Miskulin Lukács, Fülöp Sándor, Jancsó János, Balázs János Nándor, Bustya Mihály, Földváry János, Faller János, Szopós Benjámán, Bolla Antal, Langer György, Varga András, Cepetic István, Milasnovics Simon, Retter Mihály, Kurczberger János, Gáspár Ferenc, Szücs Ferenc, Schneider Pál, Vinás József, Gerendai János, Karacsony József, Paika Károly, Grabljácsky Nándor, Gardalics József, Donna János Balter Lajos, Csépe István, Lázár János, Bácsi Ferenc, Lubik Antal, Bistrai Imre, Pirisi József, Nagy Lajos (debrecenti), Bóta Antal Péter, Nagy Ferenc József, Martinek Ferenc, Szöke Péter, Klein Lajos, Novák József, Völker Lipót, Jaksoh Károly, Kincses György, Polecz András, Winkler Simon, Babos János, Möricz József, Veress Sándor, Komáromi István, Nagy Károly (bicskei), Csarankó János, Lehoczky László, Czéh Péter, Tutek Mihály, Keimer Antal, Sikutin Jakab, Bereczky László, Nagy Imre, Pulai János, Scheller József, Gaál János (putnoki), Verraszt János, Borbély István (s-zt.-lórincci), Keszt-helyi János, Bali Péter, Orovecz Antal, Juhász Dániel, Pálfi Ferenc, Tóth Mihály (ceglédi), Szücs Lajos, Gaspert Mihály, Orbán János, Márta Albert, Fortil Gyula, Maras Mihály, Lisac Pál, Biró János Gaál Ferenc (csikszentgyörgyi), Juhász József, Póbrányi György, Konrád József, Fertő Lajos Maslár Lajos, Pihóczy Vilmos, Hornyak György, Kovács Gergely, Anheuer József, Maksa Ferenc, Piszky József, Stengl Péter, Antal Vilmos, Lehoczky István, Baricz István, Domonkos Vince, Bokros Károly, Szovay István, Lengyel József, Hajdu Samuél (gombai), Tessényi István, Szabó Ignác (győri), Kardos Alajos Réti József, Mike Albert, Schaub Ferenc, Kacsó Bálint, Götz Ignác, Arvai Frigyes, Hugyezc József, Fazekas István (nagydorogi), Pernyei István, Poszpech Lajos, Szalay Pál (simoni), Várady Pál posta- és táviratírtiszteket.

Az öngyilkosok temetője.

— Képek a Rivieráról. —

Monte-Carlo, április 2.

Basch Gyula festőművész járom a Riviera legszebb részeit. Ő már husz esztendő óta jár ide. Ugy ismeri a Turbie hegységét, mint mi odabaza a Svábhegyet és pontosan tudja, hogy a párisi Rothschild hány órákor és melyik asztalnál játszik a monte-carlió kaszinóban.

Pompás vezetőm akad ő benne, noha nem először vagyok itt. Mégis megesejt rajta, hogy sikerült figyelemzetnem olyan helyre, amelyről fogalma sem volt.

— Ismered az öngyilkosok temetőjét?

— Hát te még hiszel a rémregényekben — ez volt a válasza.

— Csak nézd meg, az öngyilkosok temetője létezik!

Másnap még ágyban voltam amikor Basch Gyula lelkendezve lép be nizzai szobámba.

— Ott voltam. Ott fenn a szikladombon a fejedelmi palota alatt, jó messze a rendes temetőtől, külön ékesített helyen van. Néhány fálé, semmi sírdomb. Semmi az egész.

Kiváncsi lettem erre a semmire. Most együtt tartottunk az öngyilkosok temetője felé.

Szépen, lágyan sütött a nap. Meleg volt és olyan nyár, hogy a pormentes országuton a turisták, kabátjukkal a karukon egy szál ingben bicikliztak. A kis monacói pályaudvartól alig tíz percnyire, a várnak felfelé indulva, és ott vagyunk a monte-carlió temető bejáratánál, a Santa Camponál, mint ahogyan itt olaszosan nevezik a temetőt.

Diszes szép temető. Benne a vagonos monegaszki bennszülöttek sírboltjai, néhány francia szobrának remek alkotásával. A kapun hivatalos fehér falragasz. Azon gróf Gastaldi Félix, Monaco polgármestere, cézári szabatossággal rendeli el, hogy a temetőt a közös sír kiszélesítése miatt megnagyobbítsák. Ide kerülnek azok a halottak, akik 1894-ben meghaltak és hozzátartozóik nem jelentkeztek.

Könnyű, nagyon könnyű kitalálni, hogy miért telik meg olyan hamar ez a temető egy olyan fejedelemiségben, amelynek huszezer lakosa sincs.

A sírásó, azaz a temető őre, aki csupa derűtlenség és egészségség és aki épp úgy illenek valamelyik mulatehlyre bejárója elé, nagyon ügyesen válaszol az idegen minden kérdésére. Megszokta már. Egyike azoknak a különféle csodabogár-féle embereknek, akik borzalmas jóléneket indulnak ott, ahol minden pusztul és ahol a halál tanyázik. Minden idegen egyformán kérdezi:

— Van-e sok öngyilkos?

Egykedvűen mondja ilyenkor, hogy alig néhány egy esztendőben.

— Hol az öngyilkosok temetője?

— Ez előbb itt volt, egy tíz esztendővel ezelőtt ott a jobb sarokban. De a gazdagok sírboltjai kiszorították a helyéből és most oda fenn van a domb tetején.

Ott hagyjuk a rendes temetőt és kavicsos, rendetlen uton felfelé kuszva értünk az öngyilkosok temetőjéhez.

Kicsiny, nagyon kicsiny ez a temető. Alig van benne hely ötven sír számára, de csak úgy látszólag. Csupóig erős kőfal keríti körül négyszög alakban, a világnak eme páratlan szomorúsága nevezetességét. A játékbank igazságtalansága, azaz a monte-carlió tengeri fürdő részvénytársasága (Ugyan ki fürdik Monte-Carlóban?) mindent ki tudott kötni magának Albert fejedelemnél. Csak azt nem, hogy az öngyilkosokat a rendes temetőben hanolják el, mert ebben Monaco püspöke, Theuriet nem enged... Az igazságtalanságot ez a külön temető nagyon kellemetlenül érinti; mert hatalmasan megszólaltatja lelkiismeretét.

Hiába galamblovész, nemzetközi sakkverseny, virágcsata, konfetti, bál, opera és ezerféle orgia, ez a kis temető szinte tetemre hívja a bűnösöket ezt a pokoli paradicsomját.

Csakugyan semmi az egész. És éppen ebben a semmiben van valami mélyen megrendítő. Sehöl, semmi sírdomb. A kis temetőt véges végig kavics borítja, oly simán, hogy szinte táncolni lehetne rajta. A kavics alatt pihennek a szegény öngyilkosok, egy nagy és mély, közös sírban. Lehetnek már odalenn vagy hatszázan ebben a szomorú, vegyes társaságban. Herceg, katonatiszt, boltoslegény, kalandor, családlapa, grófnő és kokott egy egymásra és egymás mellé rakva, szoros szomszédságban. Mert szülők a hely ebben a kicsiny, de mély temetőben. A temető kapuja oly kicsiny, hogy rajta tíz éves gyerek is könnyen betekint.

Kényelmesen át is lábaltunk rajta. Hogy mégis észrevegyék, hogy ez itt temető és nem lawn tennis-pálya, hát itt-ott egy-egy iacölöp jelzi a szegény halott pihenőhelyét.

Kettőn számot is olvastam. Semmi egyebet, csak számot. Hét volt az egyik halottnak a neve, a másiknak huszonhét. Bizonyára akad az ide tévedt látogatók közt olyan cinikus is, aki innen tüstént a játékerembe rohan és pénzét rárakja a hetes és huszhetes számba, mert a babona azt tartja, hogy a halott szerezését hoz.

A temető jobb falán két üveges koszoru csüng. Az egyikbe, üveg alatt szinte be volt csempészve egy kis feszület. Ez volt az egyetlen kereszt, amelyet e helyen láttam.

A másik koszorun rövid felírás volt, csak két szó: *Les voisins* (a szomszédok)! Mennyi minden van ebben a két szóban: a szomszédok!

Magányos fiatal ember lehetett, rokonszenves külsejű ember, aki dult-fult képpel ült le minden este a szálló table d'hôtejához, mert minden este vesztett. Aztán nem jött többé a table d'hôtehoz. Kivitték ide a közös sírba, mert íbélőtte magát. A szomszédjai a table d'hótenál megtudták az esetet, megsajnálják és néhány frankot összeadtak erre a koszorura.

Sok öngyilkos története különben nagyon közönséges és éppenséggel nem érdemes arra, hogy tragikus érzés legyen rajtuk erő...

Akárhány van közöttük, aki odahaza rossz fát tett a tűzre, a tönk szélén túl is van, amikor ide érkezik és előre elhatározza, hogy ha vagyona utolsó romjaival itt újra meg nem gazdagodik, hát elpusztítja magát. Száz közül alig menekül egy.

De viszont, sok olyan aluszsa itt örök álmat, aki gyantatul került ide a Rivierára, orvosi rendeletre, avagy szórakozásból.

Ha rossz az időjárás, akkor mindenki a monte-carlió kaszinóba menekül. Ott szórakozik, ott melegszik, míg aztán kővetéved a játékerembe.

És ezek közül néhányan úgy jönnek a Rivierára, hogy nyaralót vesznek, fogatot tartanak, estélyeket adnak, yachton jönnek Monte-Carlóba, ahol rövid idő alatt mindenüket hagyják. Az ilyeneknek megváltás a halál.

Még talán meleg a holttestük, amikor éjtőlajt kis öszvérrel vontatta kocsin a kavicsos hegyi uton át ideviszik az öngyilkosok temetőjébe, a *cimetière des suicidés*-be, vagy amint a condamine nép száján mondják, a *campo infernale*-ba, ahol gyorsan, íma, beszéd és gyásznap nélkül a világ legmélyebb sírjába dobják.

Szinte kévdünk kerekedik, haragosan, 3köibe szoritott kézzel a kacér kéttornyu kaszinó felé fordulni, ahol telongnak most minden asztal körül.

Megfordulunk. És szemünk szinte mámorosan részegedik attól a kéjes panorámától, amely előttünk kibontakozik, amint az azurkék tenger felé tekintünk.

Jobbra vadregényes sziklacsucak. Lábunk alatt Condamine városrésze a maga cseces skatulyászerű nyaralóival és narancsfa kertjeivel, balra Monte-Carlo palotái és páma-kertje, mélyen alattunk és előttünk a gyönyörű kék szízhben játszódozó tenger, amelyen néhány vchér vitorlász hajó, mintha kis gyerek futja volna bele kedves szórakozás gyanánt.

A tiszta kék égen semmi felhő és vidáman süt a meleg nap. Valóban, szebb helyen halottak soha nem pihentek, mint ezek itt a közös sírban...

A kőművesek a szomszédban, akik a rendes temető kiépítésével vannak elfoglalva, abba hagyják a munkát. Dél van.

Néhány condamine-i asszony csoportba verődik, amint látják, hogy barátom a kis temetőt becúozza a fotografáló masinába és halkan suttoznak egymáshoz, hogy hát kik lehetnek?

Felülünk a villamosra és a condamine-i völgyön át tíz perc alatt értünk a monte-carlió kaszinó elé, a fő sétáttérre.

Mosolyog és kacag itt mindenki. A játékerem szépséges hülygei, a híres nemzetközi kokottok, a Riviera nagy és kis csillagai, a Littoral szeme lényei ma először vitték ki a napra nyári ruhájukat, amelyekkel néhány hónap mulva már Ostendében büszkélkednek.

Az egyik fehér cipővel, fehér harisnyával, fehér alszoknyával, fehér sétaruhával és fehér kalappal, a másik vörös cipővel, vörös harisnyával, vörös sétaruhával és vörös kalappal teszi ittassá a férfivilág szemét.

És minthogy nagyon meleg van, hát nagyon magasra emelik a ruhájukat és átlátszó harisnyájuk felé kéjes pillantásokat vetnek a Café de Paris terraszán kávájukat zúresítő családapák.

Százával jönnek ki a játékeremből déli pihenőre és zajosan csevegve megvillanyozzák az egész környéket. Az ürdög vidám ügynökei ezek a villa-

nyos, angolna elevenségével ide s oda mozgó fiatal teremtetek, akik forró és sok Lajos-aranyba kerülő osókkal párnázzák ki az öngyilkosok temetője felé vezető utat.

Salamon Ödön.

A szigorú Halton.

— Jelenet. —

Miss Mary Halton szigorú táviratban tiltotta meg a vidéki magyar színigazgatóknak, hogy az ő betétdalait énekeljék.

Halton: És ez még nem minden.

A titkárja: Csak útni őket!

Halton: Irjon egy másik táviratot. Irja meg azt, hogy megtiltom az összes magyar színigazgatóknak, hogy olyan darabokat adjanak, amelyekben én valaha felléptem.

Titkár: Rendben van.

Halton: Majd adok én nekik, végigünnepelni engem az egész országon! Majd adok én nekik, kitogni a lovaimat!

Titkár: Halljuk tovább.

Halton: Harmadik sürgöny. Megtiltom a színigazgatóknak, hogy egyáltalában darabokat adjanak.

Titkár: Tovább.

Halton: Megtiltom, hogy nősiljenek, megtiltom, hogy családot alapítsanak. Követelem, hogy tonzurát viseljenek és letegyék a technikai doktorátust! Ha csak egyetlen egy is rekriminál, nem boldogítom többé Magyarországot! Majd adok én nekik, ezeket fizetni egy fellépésért!

Titkár: Ez aztán az erély!

Halton: Irja tovább. Megtiltom, hogy a színigazgatók étkezzenek, megtiltom, hogy szakállt és bajuszt viseljenek, megtiltom, hogy lélekezzenek, emésztenek és vérkeringjenek!

Titkár: Majd adunk mi nekik, tapsolni, lelkesedni. . .

Halton: Ön ért engem.

Titkár: Mit lehetne még megtiltani?

Halton: Megtiltom a virágnak. . .

Titkár: Pardon, hogy itt közbeszólok, de a virágnak megtiltani nem lehet. . .

Halton: Mit? Nem lehet? Akkor soha többé nem megyek Magyarországra!

— o. —

FŐVÁROS.

(*) **Főváros és rendőrség.** A székesfőváros hatósága leterjesztésben kérte a belügyminisztert, utasítaná a budapesti rendőrséget arra, hogy a közlekedési ügyeknek a főváros közlekedésügyi bizottságában való tárgyalásánál vagy a főkapitány személyesen legyen részt, vagy pedig teljes meghatalmazással ellátott helyettest küldjön ki.

A belügyminiszter a ma érkezett leiratában arról értesíti a főváros hatóságát, hogy a kérelmet teljesíthetőnek nem találta. Mert a közrendészeti bizottság, amelynek a helyébe a közlekedési bizottság lépett, a tanács és közgyűlés tagjaiból alakulván, annak a rendőrfőkapitány a törvény szerint tagja nem volt és így nem lehet tagja a közlekedési bizottságnak sem, annál kevésbé, mert a bizottsági hatásköre csak véleményadásra terjed ki, az államrendőrség főkapitány, mint különálló állami hatóság pedig a tanácsnak véleményadó közege nem lehet. Nincs tehát törvényes alap arra, hogy a miniszter a főkapitányt kötelezze a közlekedési bizottságban való részvételre. De ezt — ugymond — a közszolgálat érdeke sem követeli, mert a rendszeresen előforduló ügyek nevezetesen a menetrend megállapítása, tervezetben a rendőrséggel már a bizottsági ülés előtt közölhetők s így a rendőrség az észrevételeit már előzetesen megteheti.

(*) **Elhalasztott értekezlet.** A főváros kerületi előjárónak értekezlete vasárnap, a húsvéti ünnepre való tekintettel, elmarad.

(*) **Adókievítés.** Az V. kerület adókievítő B) bizottsága holnap szombaton délelőtt az 1131/b—1145—54/12—1—7. hrszjg lakók III. osztályu keresetadó javaslatát veszi tárgyalás alá.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Az Opera és Nemzeti Színház márciusában.** Az állami színházak intendatúrai hivatala kimutatást közöl a M. Kir. Operaház és a Nemzeti Színház március havi bevételeiről. E kimutatás szerint az Operaházban a 20 előadás bevétele volt 40.864 korona, haterz koronával több, mint a múlt év megfelelő időszakában; a Nemzeti Színházban a 31 esti és 6 délutáni előadás 66 ezer korona bevételt eredményezett, 12 ezer koronával többet, mint tavaly márciusban.

** **Francia operatársulat a Magyar Színházban.** Már adtunk hírt róla, hogy a Magyar Színházban a hónap második felében fog vendégszerepelni a

Mealy kisasszony vezetése alatt álló francia operatársulat. A társulat, mint értesülünk, négy estén át, április 17, 18, 19 és 20-ikán fog játszani s a *Nébántsvirágyok*, a *Madame Mephisto* és a *L'auberge du Tokubohu* című énekes boházatokot fogja előadni.

** **Planquette és Bisson új operetteje.** *Planquette*, a *Kornevillei harangok* világhírű szerzője és *Bisson* a legpajkosabb francia boházatról egyesültek egy új operettnak a megírására. Az operettnak, amelyről különben már tetűnk említést, *Teréz kapitány* a címe s a napokban került először színre a párisi *Gaité*ben óriási sikerrel. Az operett a tizenhatodik században játszik s a hősnője egy fiatal leány, aki katonaruhába bujks s végig küzd egy vidám háborúságot, amelyben megmenni annak az életét, akit szeret, s hozzá is megy feleségül. *Bisson* szövegkönyve éppenséggel nem sikamlós, *Planquette* zenéje pedig, a párisi kritika egyhangú véleménye szerint, egészen méltó a *Kornevillei harangok* szerzőjéhez.

** **Capus új vígjátéka.** Alfréd *Capus*nek a párisi *Figaro* ismert dolgozóitársának, *La reine* című, négyfelvonásos új vígjátéka nagy sikert ért a párisi *Variété*-színházban. A darab hőse egy eladósodott ügyvéd, akinek „disznaja van” s gyorsan megveszini a szerencsét. A darab tele van jókedvvel s a közönséget sokat kacagott bolondos helyzetéin.

** **Hannele sikere Párisban.** A párisi *Antoine*-színház előadta *Hauptmann* Gerhardtnak *Hannele* című mese-dramáját. A darabot, szimboliztikus volta dacára, nagy tetszéssel fogadták.

** **Új bécsi operett.** A *Bécsi* Carl-Theater az idei tavaszon még egy operettújdonnággal áll elő. Az operettnak a *Kristahölgy* a címe s *Leon* Viktor a szerzője. A címszerepet *Stojan* kisasszony fogja kreálni, akinek legutóbb óriási sikerei voltak Oroszországban.

** **Sembrich Marcella Amerikában.** *Sembrich* Marcella, a hírneves énekesnő, ez idő szerint amerikai művészúton van és óriási sikereket arat. A művésznő beárta a nagyobb amerikai városokat s most *San-Francisco*-ban van. ahol saját társulatával operaelőadásokat tart. Május közepén tér vissza Európába nagy dicsőséggel és sok pénzzel.

EGYESÜLETEK.

(A Magyar Sakk-Club) *Banovits* Kajetán miniszteri tanácsos elnöke alatt tartotta I. évi rendes közgyűlését. Az elnöki megnyitót *Müller* Lászlár tanár és a klub titkára olvasta föl jelentését. A klub alapítását, a tagok örvendését gyarapodását konstataiva meglehangú megemlékezésben kiemeli dr. *Porcsolt* Gyula egyik alapítótag érdemeit, *Hejda* sakkmeister és *Charonsek* Rezső a korán elhunyt sakkmeister kiváló szereplését s a számvizsgátlók és pénztáros jelentési tudomásul vételét, elnöké választott *Banovits* Kajetán miniszteri tanácsos alelnököké gróf *Belezny* Pál és dr. *Kanyarszky* György egyetemi tanár. Azonkívül választott 18 választmányi és 4 pótag. Az indítványok során elfogadták azt az indítványt, hogy hetenként egyszer házi versenyt és egyáltalában a tagok kellemes szórakozására irányuló érdekes ujjatásokat rendeznek.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Talizmán a poros akták között.** Esztendőnk előtt a budapesti büntető törvényszéknél napokon keresztül egy szenációs pört tárgyaltak, melynek hullámai még ma sem csendesedtek le, jóllehet a bíróságok elvégezték e pör vádlottaival a dolgukat. A Vásonkeőy-pör aktáit még egyre bontogatják. A Kuria *Brunkalánét* fegyházra ítélte, pörújításért folyamodott elutasították, de *Brunkaláné* ma sem kezdte meg büntetését s ma úgy áll a dolog, hogy a Kuria jogerős ítéletét ma sem tudja végrehajtani. A Vásonkeőy-pör során szó volt egy titokzatos asszonyról akinek az inkriminált váltók pörlete körül akadt dolga, később ez a titokzatos hölgy a'aktot ülteti s *Lakatos* Ilona képmében szerepelt a pör későbbi fázisaiban.

Most újra beszéltet magáról annak a pörnek a kapesán, amelyet *Szöke* Sándor mérnök indított ellene. Egyenesen a koronaügyészhez fordult panaszával s azt mondta róla, hogy rászolgált az életfogytig tartó fegyházra. Első sorban azért, mert eladta neki szevedemeteri 1500 holdas birtokát, de elhallgatta előtte, hogy a birtokot egy nagy bírság terheli, melyet a kincstár dohánycsempészésért rótt ki az asszonyra. A második főtenjáró büne az, hogy férjét, *Tuslla* Tivadar volt földbirtokost és földhagyót méreggel akarta elpusztítani, s mikor ez a szándéka nem sikerült, minden vagyonából kitosztotta a boldogtalan embert. Legérdekesebb azonban *Szöke* har. adiki vádpontja. Ebben azt mondja, hogy az ő ellenébe az a rejtélyes *Lakatos* Ilona, akinek neve a híres Vásokeőy-pörben oly sűrűn szerepelt. *Lakatos* Ilona adta — *Szöke* szerint — azt a tanácsot *Brunkaláné*nek, hogy hami-

sítson váltókat az öngyilkossá lett szőnyi földesur novére. Ezt *Szöke* a saját füleivel hallotta.

Mikor *Lakatos* Ilona értesült *Szöke*nek ellene irányuló s a koronaügyészhez beadott vádleveléről, fogta magát s irt egy ellenlevelet, amelyben ő mondott el egyet-mást *Szöke*ről és volt férjéről. A terjedelmes ellenlevél végső passzusa így hangzik:

— Talizmánom a koronaügyész ur igazságérzete. Másik talizmánomat, a 16% alatt idecsalt kötelet, amelyre a volt férjemnek az atyja, *Tuslla*, alias *Feige* Tivadar a grätenbergi fürdőben leakasztotta magát, azzal a kérséssel csatolom ide, hogy azt szíves használat végett a férjemnek kiadni sziveskedjék.

A koronaügyész mind a két beadványt leküldte a budapesti királyi ügyészséghez, innen a büntető járásbírószághoz került, hogy *Szöke*t rágalmazás miatt vonják felelősségre.

Ma tárgyalta *Banmann* büntetőbíró ezt az ügyet. A tárgyaláson a távolvól *Lakatos* Ilonát dr. *Beke* debreceni ügyvéd képviselte. *Szöke* Sándor sem jelent meg. Ellenben ott volt *Lakatos* Ilona volt férje, *Tuslla* Tivadar ügyvédjével, dr. *Szervánszky* Imrével. A tárgyalás elején *Lakatos* Ilona jogi képviselője bejelentette, hogy vádlott *Szöke* Sándor ellen a zilahi büntetőtörvényszéknél többrendbeli ügy van folyamatban. Kérte, hogy a bíró ezt az ügyet is tegye át a zilahi törvényszékhez, hogy ez bírálja el a többi ügyekkel együtt. *Banmann* albíró helyt adott a kérelemnek s az iratokat a zilahi törvényszékhez tette át.

TÁVIRATOK.

Waldeck-Rousseau állapota.

Páris, április 5. A *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök ma délután kiadott orvosi jelentés azt mondja, hogy a beteg állapota észrevehetően javult és a daganat jelentékenyen kisebbedett.

A török-görög egyezmény.

Konstantinápoly, április 5. A nagykövetelemek a török-görög konzuláris egyezményre vonatkozó, tegnap notifikált döntése az ideiglenes török-görög békeszerződés III. cikke értelmében csorbítottanul fenntartja azokat a privilégiumokat és immunitásokat, amelyeket a görög alattvalók Törökországban a háboru előtt élveztek. A konzuláris egyezmény ama pontjait, amelyeknek tartalmára nézve a két kormány egyetért ugyan, de amelyeknek érvényességi tartamára nézve differenciák forognak fenn, határozott idő kitűzése nélkül vették föl az egyezménybe. A görög konzuli hatóságok Törökországban való bíráskodásnak elvét sértetlenül fűntartja a nagykövetelek döntése, csak bizonyos idetartozó ügyekre nézve tettek kisebb gyakorlati módosításokat, nevezetesen a görög dragomanoknak a bírói tárgyalásokon való közreműködésére, továbbá a bukásokra, a ház- és hajómozgásokra és a bírósági ügyiratok kézbesítésére nézve.

Oroszország és Bulgária.

Szófia, április 5. A *Vecserna Poszta* című lappal szemben, amely arról adott hírt, hogy Oroszország pénzügyi segítséget szándékozik nyújtani Bulgáriának, a *Preporec* című napilap, *Karavolov* orgánuma a közvélemény felvilágosítására konstataja, hogy ilyen segítség éppenséggel nem várható.

Aguinardo.

New York, április 5. Aguinardot, ha aláírja azt a kiáltványt, amelyben a filippinokat felszólítja, hogy kövessék a példáját szabadon fogják bocsátani. Manilában őrizet alatt marad s ha illojálisan viseli magát, hadi törvényszék elé állítják. Itt úgy vélik, hogy pünkösdre teljesen be lesz fejezve a filippinok pacifikálása.

Az alkohol ellen.

Bécs, április 5. *Hartel* közoktatásügyi miniszter diszelnöksége alatt e hó 9 én ül össze itt az alkoholizmus elleni Sikk nemzetközi kongresszus, melyet a kormány nevében *Koerber* miniszterelnök nyit meg.

A francia szociálisták.

Páris, április 5. A szociálpolitikai-párt központi bizottsága határozatot hozott, melyben tiltakozik a nizzai olasz szociálista egyesületek felosztása és az olasz szociálistáknak Franciaországból való kiutasítása ellen és felhívja a szociálista képviselőket, hogy ezt az ügyet tegyék szóvá a kamarában.

Közigazdasági táviratok.

Páris, április 4. *(Zárlat.)* Osztrák-magyar Államvasut 747.—, 4% os osztrák aranyjárdék —.—, Osztrák Länderbank 452.—, 3% os francia járadék 101.40. Ottomobank 545.—, 3 1/2% os francia járadék 102.80. Aipesi bányarészvény —.—, Déli vasut —.—, 4% os magyar aranyjárdék 100.40. Párisi bankrészevény 1078.—, Olasz járadék 96.40. Francia törleszt. járadék —.—, Osztrák földhitelintézet részvény —.—, Török dohánycsempészvény 324.—. Az irányzat szilárd.

KÜLÖNFÉLEK.

Füzesi bűnhődése.*)

Fut Füzesi gyorsan Hatvani lakára,
Érzi könyökét, ki útjába akad,
Bejuthat-e, — töpreng — enged-e a zára?
Egyszerre harsogó kacajra fakad:
„Nagyfejú tudósa, ezt okosan tette,
Bezárta az ajtót, s kulcsát benn felelte!”

Esztelen vakmerő! nincs okod nevetni,
Mi veszted előzta, jó jelnek ne vedd,
Igaz a böles mondás, — kár volt elfeledni —
Hogy vihart arat az, ki szelet vetett! —
Küszöbön egy percig tétováz a lába,
Azután elszántan benyit a szobába.

A lenyugvó napnak utolsó sugára
Pirosan rezg át az ablaküvegen,
Mintha vér ömlenék a szoba falára,
Haragos fényétől káprázik a szem.
Bámul szemüregje a csontalakoknak,
Tégléyek, retorták zörögve forognak.

Füzesinek mindez régi ismerőse,
Csontvázak, edények, könyvek szerzését;
Nem nézheti mégis most nyugodtan ő se
Titkos borzalomnak éri hidegét.
De legyőzi, s elkezd keresni, kutatni,
Hol lehet a gyűrű? — rá fog-e akadni?

Felborít, felforgat mindent körülötte,
Koponyák odvába is belétekint;
Mozdul, a mi ingó, alatta, fölötte,
Fiókot, a hány van, kiüríti mind.
Egy rejtett fióknál szive nagyot dobban,
Mégvan, végre — ott benn villog a sarokban!

Itt hát a perc, melyre epedve várt régen,
Nagy dologba foghat bizton, egyedül;
Mire a csillagok feltűnnek az égen,
Hatvaninak feltett örökebe ül.
Szellemeken úrrá mi teheti, tudja,
Küzdelemre készen hozta ide utja.

Három lehetetlent gondolt ki előre,
Vadabbat nem hallott még emberi fül:
Semmit se felejtett, gondolja a dőre,
Hej pedig hiba van a számok körül:
Asmódi sergeit ne hívja bírokra,
Ki kezét nem nyújtott szabadtársokra.

Ó erre nem gondol, s már a gyűrű fordul,
Háromszor, a hogy kell, rend s törvény szerint, —
Melle szorul, arca tüzel a mámorul,
Tágra nyitott szemmel merőn kitekint;
Nagy várakozástól inai remegnek, —
Távol zaja hallik már a szellemeknek.

* Mutatvány szerzőnek Hatvani című 12 énekes, humoros époszából.

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Írta: DÓZSA ENDRE.

(19)

Elbeszélte mindenfelé, hogy az olmtüzi Göttersen-féle bagolyvárban az erkélyen van egy vasszobor, egy magyar, egy szász és egy oláh paraszt képével, ha csakugyan az volna sorsa Ausztriának, hogy végleg paraszti legyen az ur, akkor akármelyik kerül felül, a régi ház meg van védve. Sógorszszonya ugyanis, Zelma báróné makacsul vitatja, hogy valamelyik a szoborba vésett három paraszt közül éppen nagyatya volt. És a paraszt, akár ilyen paraszt, akár olyan paraszt, egy időn túl mindig összetart.

Göttersen Ottó nem érte meg fiának házaságát. Az erős munka után, melylyel vagyonát sokszorozta, a még erősebb küzdelem, hogy egyre nagyobb pozíciót foglaljon el, megtörték erejét. Neje is elhalt mellőle. Az anyatlanság meg is látszott leányán, Zelmán. Apjának dédelgetett kedvence volt, de Jekének irányt szabni az anyagi élet rideg gondjaiban elfoglalt férfi egyáltalán nem tudott. A fiatal lány fejlődési kora szomorú és rideg maradt.

Mikor árván maradtak, Göttersen Heinrich már 24 éves volt. A közeli rokonok kívánságára ott kellett hagynia egy időre a diplomáciai pályát, hogy kiterjedt üzletét atyjának átvegye és folytassa tovább birtokai kormányzatát.

A leánytestvérnek, Zelmának nem volt otthona. Nem lett otthona akkor sem, mikor a zárdából hazahozták és mikor Rodvitz grófné gyám-sága alá került. A gőgös, fennhéjázó, pazar főúri nő állandóan lenézte környezetét, s lenézés bármennyire nevétséges volt ily közel rokonságban, de bántotta Zelma érzékenységét.

Álomszerűn elsőbb, mint gyenge nyöszörgés,
Majd nyögés, bűgás lesz egyre hangosabb;
Ordítás, vonítás rá s ropogó dörgés,
Mintha susterrege száz mennykő lecsap;
S az ég haragjával bősziült fenevadak
Torkuk szakadtából versenyt ordítanak.

Tántorog Füzesi, zúgó feje szédül,
Mint kit a forgószél dűhe fölragad;
Majd megskittül a pokoli zenétől,
Szólni akar, nem tud, nyelve leragadt;
S némán, a hogy ott áll, vad iszonyat képe,
Vérfigyasztó szózat dörög a fülébe:

„Hívány tanítványa hatalmas mesternek,
Ne hidd, árulásod hogy célhoz vezet;
Avatatlan göggel kik idézni mernek,
Fejükre zúdtítják az ítéletet.
Veszve vagy, gaz élted nincs a ki megója,
Mesterednek nem léssz többé árulója.”

Nyomban neki esnek s darabokra tépik,
Nem lesz ő belőle soha már egész,
Vére patakokban foly a szobán végig,
Élete virága örök éjbe vész.
Leikét diadallal viszik a pokolba, —
Hatvani sérelme im meg van törölve!

Torkos László.

Krisztus keresztjén...

Krisztus keresztjén
Az van felírva,
Hogy az igazság
Nem vesz a sirba!
— Örvendjen akit
Bántalom ér:
Ha szíve tiszta,
Lelke fehér!

Krisztus keresztjén
Az van felírva,
Hogy a szeretet
Nem vesz a sirba!
— Mind e világ bár
Elteudre les:
Csak te bocsáss meg,
Csak te szeress!...

Csak te bocsáss meg
A gyűlöletnek;
S oszd szét a szíved
A szenvedőknek!
— Megmozdult a kő
Sírja felett...
Órokkéval
A szeretet!!

Szabolcska Mihály.

+ Kettesben az Óceánon át. Andrews kapitány, egy vakmerő amerikai tengerész, aki egy alkalommal kis csónakon Amerikából áthajózott Európába, most házasodni készül, s menyasszonyával együtt el-

határozta, hogy a mézesbeteket egy kis nyitott csónakon az Óceán közepén fogja eltölteni. A csónakot Andrews kapitány saját felügyelete alatt építtette és Sötét titoknak szerelte el. Összesen tizenkét láb hosszú és két láb széles, de az utasok számára csak hat lábnyi térség maradt. A csónak kívül-belül vitorlavászonnal van bevonva. A boldog szerelmesek ebben a dőhőjában akarnak az Egyesült-Államok partjának mentén déli irányba hajózni, azután a Golf-áramlattal az Azori szigetekre igyekeznek eljutni az Atlanti Óceánon át s ott aztán megújítják készleteiket. Andrews kapitány 1878-ban tette meg első nagy utazását a tizenöt láb hosszú Nautilus csónakon öcsösével együtt s negyvenöt nap alatt New-Yorkból szerencsésen eljutott Havreba. Későbbi hasonló vállalkozásait egyedül hajította végre. Egy alkalommal harmincöt nap alatt érte el Atlantic Cityből Európa partját. Uj csónakján csak egyetlen árboc van.

+ Egy híres vár árverése. Valençay. Franciaország és a világ egyik legszebb vára, árverésre jutott. A valençay-i uradalom jelenleg 8600 hektárra terjed ki; határait, melyek három départementra terjednek, huszonhét községet hatalmas parkot, három erdőt és harminchat maört foglalnak magukban. Az uradalom egyike azon kevés nagy francia birtokoknak, melyek a régi korból fennmaradtak. Tizenöt kilométernyire fekszik Selles álmástól és öt órányira Párisból. Dominique Estempes, kinek neje Montmorency-Boutherville leány volt a 16-ik században leromboltatta az ősi kastélyt és újat építtetett Philibert d'Ormes. a Tuillériák építjének terve szerint. A pompás kastélyt 1745-ben Louis de Chaumont vette meg 400 000 frankért, 1766-ban 620 000 frankért Villemorien kezére ment át, 1805-ben végre Talleyrand híres államférfi tulajdona lett. Napoleon fényre és pompára való törekvésében megkövetelte, hogy külügyminisztere nagy udvartartást lejtessen ki, melyben a külföldi követeket, mint egykor Choiseul Chanteloupban, egy nagy állam méltóságához képest fogadhassa. Talleyrand megígéjti, amidőn Valençay árát közzölték vele, de Napoleon a saját pénztárából leedezte a pompás kastélyt és nagy fényvel rendeztette be a különösen is királyi fényű épületet, mely hegyes tetővel, kupolával és tornyaival messzire uralkodik a gyönyörű tájak felett.

+ Kirkwood rabja. A Montana államban lévő Kirkwoodban ugyancsak nagy zavart okozott a hatóságok a bíróság. Egy Zambritz Mész nevű szerencsényt hat hónap fogságra és 200 dollár pénzbírságra ítélték, s a baj abban relik, hogy a városkának most ez az egyetlen rabja. Eppen azért szívesen szabadulnának tőle. Csakhogy Moses nem akar szabadulni.

— Naponkint háromszor eszem — mondogatta — ezt odakünn nem kapom meg. Itt vagyok és itt is maradok!

A helyzetet még az is súlyosítja, hogy a szere-

Mégis együtt kellett élni. A bő költségekhez a megosztatlan vagyon inkább megadta a segélyforrásokat. Göttersen Zelma nagyon is győngyestalkata alig hagyott kétséget az iránt, hogy élete hosszantartó nem lehet. Sógorszszonya az orvosokkal való tanácskozás rendén a tüdőszorvadás tüneteit állapította meg rajta és nem késett ezt a fiatal leánynak alkalmas módon tudtára adni.

Mindamellett a vagyonos és igen szép leánynak udvarlója volt elég. Ezek is alkalmas időben megtudták a lány szervi baját s a grófné azon határozott nézetét, hogy Zelma nem férjhez adni való.

Különbben Zelma egész fiatalkori lelkivilágán nyomot csak egy, már csaknem elmosódott alak hagyott.

Egy kihívó, büszke, kötekedő, dacos katona. Így emlékezett rá. Barna arccal, mélytűzű kék szemekkel. A csaknem darabosan erőteljes testalkathoz, szenvedélyes, hirtelen lobbanékony, de nagyon érzékeny szívvel.

Ritkán találkoztak. Mindössze csak akkor, mikor Zelma a bécsi Orsolya-szűzek zárdájából a szünetekre haza jött.

De a találkozásoknak annyi kedves emléke volt.

Gyerekkori emlékek. Ez emlékek talán elmosódnak volna végképp, de azután, hogy Heinrich megnősült, Rodvitz grófné dolyfét egyetlen egy ember tudta visszaverni és ez az egy Galambodi hadnagy volt. Hogy magasztosult fel a fiatal lány szeme előtt az ő s nemes család katonafia, aki a tisztességes munka és fáradsággal kivívott társadalmi állás előjárt az öröklött helyzetek felett annyiszor és oly élesen vitatta a grófnéval. Hogy magasztosult fel, mikor a császár katonája a szabadságharc zászlójáért otthagya fényes karrierét, szétlépte multjának összes kötelekeit és ment a nélkülözéseknél, a szenvedéseknél a nagy bizonytalanságnak.

Mikor aztán láncokba verve visszahozták a forradalmárt, aki Rodvitz grófné szerint a jó tár-

saságokra nézve menthetetlenül örökre elvesztett, akkor az ő lelkében kifejlődött mint egyedül ideál. Várta, leste az alkalmat, hogy megláthassa, ha csak távolról, észrevétlenül is. Kedvezett óhajításának régi barátójának, Werner Jozefinek férjhezmenetele Radniszky örnagyhoz. Radniszky, mint a börtönül használt vár parancsnoka, a várbán lakott. A lakás ablakából kilátás nyílt a börtönudvarra, hol a magyar fegyverek végezték sétáikat.

Radniszkynek, lelkes hím minden eszményinek, pártolta barátja szerelmét. Az örök nőies tört ki belőle, mikor a méltatlan szenvedést egy szerető nő szív balzsamával feledtetni óhajította. Magát Galambodit is nagyon érdekes embernek tartotta. Sokszor mondta Göttersen Zelmának, hogy: veszedelmesnek tartom az izléseidet, mert Galambodi éppen olyan, mint az uram —

Radniszky Szaniszló és Galambodi Miklós csakugyan hasonlítottak, nem annyira külső alakban, mint vérmérsékletben, gondolkodásmódban és magatartásban. Ebből az összhangjából érseiteknek önkényt folyt közöttük a legmelegebb rokonszeny. Már a legelső találkozásnál, mikor a megvasalt rabot parancsnoka elé vezették, megnyilatkozott a kölcsönös becsülés bizonyos apró udvariasságban. A festő-eszközök visszavitele alkalmával a rokonszeny a helyzetből ki nem magyarázható bizalmasságban tört utat.

A fiatal asszony és barátja egymás iránti szeretetök sugalmazásának vették, hogy ez a két komor férfi, akiket ők annyira szerettek, egymást kölcsönösen érdekl. Nagy örömeikre, sőt mulatságukra szolgált.

Hogy adta a közönyöst Radniszky Szaniszló, mikor elbeszélte a Lévy Eliás-féle pazar kosztadást. A jó ételeket minden foglynak csak azért adja, hogy Galambodi Miklós jobban érezze magát. El kellett beszélnie azt is, hogy protezsálta be az öreg zsidó Galambodi festőszereit és hogy verte vissza ő, mint parancsnok, a büszke magyar fogoly visszautasítását. Szinte látszott rajta, hogy jól esik Galambodiról beszélnie.

A hölgyeknek minden apró tudósítás kétsze-

osony éppenséggel nem lesz abban a helyzetben, hogy a pénzbírságot lefizesse, s azért a hat hónap leteltével tovább is tölnie kell. Ami megint egy teljes esztendő jelent. A lehető legjobb alkalmakat adják meg Mosesnek, hogy szökjék meg, de Moses nem szökik. Nemrégiben egy vasárnapon megkérdezte a rab az őrt, kísétlathat-e egy labdajátékra a megnezésére. Az őrnök felvillant a szeme a nagy reménykedéstől. Hagy szabad-e kísétálnia?! . . . De szabad ám! Este hat órákor pedig nagyon elszomorodott a börtönőr. Moses haza jött. Ugyanazon az estén arra is engedélyt kért Moses, hogy templomba mehessen. A börtönőr majd kiugrott a bőréből örömben. Most már bizonyos, hogy Moses az éjszaka lepleben bizonyosan megszökik. Az a hat órai hazatérés is csak arra volt jó, hogy félrevezesse az embereket s annál gyanútlanabban eltűnhessen. Éjjel pedig haza jött Moses s mert a kapu be volt csukva, felzörgette az őrt. Az őrt elzavarta, menjen a pokolba. Mit tett Moses? Megvárta a reggelt s szépen beszélt a cellájába. Nagyon barátságosan fogadták, amivel azonban ő éppenséggel nem törődött. Ragaszkodik a jogához és gondatlanul él. És ez még tizenhét hónapig tart majd így.

+ A tüzoltók parancsolatja. Abban a rendszeres munkában, amelyet a tüzoltók az oltás alkalmával munkájukban kifejtének, nem játszik utolsó szerepet az égő épület, vagy a szomszéd épületek rombolása. A Tüzoltók Közlönyében most *Palatinus* Ádám közli a tüzoltóknak a rombolásra vonatkozó tíz parancsolatját:

1. Ha az égő alkotmány a veszélyeztetettől 10 méternyire van, semmi körülmények közt ne fogj a romboláshoz.
2. Ha a veszélyeztetett épület 10 méteren belül van, csak akkor fogj a romboláshoz, ha nincs elegendő vized.
3. Ha rombolsz, az mindig a tűz felé történjék.
4. A rombolást szél ellen kezdjed.
5. Ha az égő alkotmány és a veszélyeztetett közt lombos fák vannak, a rombolást halaszd a legvégsőre.
6. Oly építményt, mely a tüzet tovább nem vezet, legfeljebb maga ég el, azt csak utoljára és akkor rombold, ha annak égése a tűz nagyobbodásával nagyobb veszélyt okozna.
7. Félig lerombolt alkotmány nem használ, sőt árt.
8. A romboláshoz az ács és cserepes mesterembereket használj.
9. Előbb vizet keress s csak aztán gondolj a rombolásra.
10. Gondold meg, hogy rombolni könnyű, tehermenteni nehéz.

resen kellemes volt. E tudósítások révén vágytak megismerkedni az öreg Eliással. Erre is alkalmat adott az őrnagy. Egyszer, mikor üzleti összeköttetése révén magához rendelte, elment otthonról, hogy neje fogadhassa. A fogadás így neje maradt, természetesen ott volt Göttfersen Zelma is. A félnéken bekopogtató, alázatos öreg zsidót biztató mosolylyal fogadták.

— Férfjem megbizott, hogy öntől a szállítási szerződéseket átvegyem, mert neki hirtelen el kellett távoznia.

— Parancsoljon, nagyságos asszonyom, — szólott mély meghajlással Eliás, letéve az iratokat az asztalra és hajlongások közt bucsuzni kezdett.

— Ne vigye el álmunkat, — kérte Radniskyné, — foglaljon helyet. Gyorsan jött fel a lépcsőn, fáradtan látszik. . . . Ázzal helyet mutatva egyik szőnyegben, felkelt rendelkezni, hogy valami hűsítőt behozzanak.

Pillanatra Eliás és Göttfersen Zelma egyedül maradtak.

Zelma felugrott helyéről, megfogta Eliás kezét:

— Mondja csak, mije maga Galambodi Miklósnak, vagy mije ő magának, hogy feláldozta érte nyugalmát, pazarolja vagyonát? Hogy végigkilinesel, bátyámon elkezdve, minden dolyfős urat, rájár a hatalmasokra, kisebbekre egyaránt, veszteget arannyal és veszteget térdepléssel, zokogással, meg alázkodással és van ereje eltérni lenézést és konfidens pajtáskodást, uri gögőt, parasztdolyfót egyaránt és van szíve és ezzel van joga nyíltan mondani mindenkinek, hogy az az eltaposott rab önnek több, mint az élete! Oh, mennyire irigylem önt! . . .

Eliás tágra nyitott szemekkel bámulta a fiatal leányt, nem tudta, hogy örvendjen-e az idős kitérésnek vagy féljen tőle. E lázas tekintet, az átszellemült arc, a törékeny termet, az aranyászke haj fájón emlékeztetett valakire.

(Folytatása következik.)

+ A kereszt alakja. Ha a keresztől általános-ságban beszélünk, két egymást derékszögben átmetsző egyenes vonalat gondolunk. A kereszt alakja eredetileg azonban nem ilyen volt. Kereszt alatt eredetileg hosszabb egyenes fát, karót értettek, amelyet a bűnösök kivégzésénél használtak. Az elítéltet összekötötték és kinyújtott karokkal a fára szögezték. Vagy pedig karóba huzták.

Később a keresztet két fából rótták össze. Az egyik gerendát egyszerűen a másik végére illesztették. Ez volt az Antonius-kereszt:

Ebből alakult aztán a felső gerendának lejjebb való helyzetével a görög kereszt, amelynek egyetlen szárai voltak:

A keresztnek ebből az alakjából fejlődtek aztán a kereszt többi alakjai: a latin kereszt:

Szent Péter keresztje:

Fülöp keresztje:

az Andrács kereszt:

amelynek eredeti alakja azonban nem az X-hez, hanem inkább az Y-hoz hasonlított:

A keresztfa megkettőződéséből származott a patriárkai kettős kereszt:

ebből a pápai hármaskereszt:

A legtöbb ága pedig az orosz keresztnek van:

Itt a keresztfák közül a felső Jézus keresztjének feliratára, a második a karok odaerősítésére, a harmadik pedig a lábak alsó részének odaszögezésére szolgált.

+ Kultur-börtön. A katonai igazságszolgáltatás örök dicsőségére a *Revue Blanche* Dubois-Desaulle tollából cikket közöl a franciaországi *Betan d'Oleron* nevű katonai börtönéről. A megdöbbentő leírásból, melynek igazságát a cikkhez mellékelt fényképfelvételek erősítik meg, a következő jellemző részleteket közöljük:

A két méter magas, másfél méter széles és harmadfél méter hosszú börtön-cellákban ablak egyáltalában nincsen. Levegő csak akkor jut a cellákba, ha az ajtót kinyitják. A foglyok tápláléka kenyér és főzelék, hetenként kétszer hus. A rendbüntetés leggyeszerebb formája az, hogy a fogolytól megvonják a táplálékot. Ha ez nem használ, a hüvelyk-szorítót alkalmazzák. A fogolyt akkor ijenkor hasra kell feküdnie s térdén csuszva kell a földre helyezett kenyérről vászorognia. A másik hathatós eszköze a Bateau d'Oleronnak az úgynevezett *Barre de justice*, mely egy körülbelül hetven centiméter magasságban elhelyezett vasrud. E vasrudra két félkarikat fűznek, melybe a fogoly lábait szorítják.

A fogoly tehát lábával fölfelé lóg s miután a cella nagyon szűk, háta és karja a falhoz van szorítva. Ebben a helyzetben aztán a dobszó ütemére kell mozognia a fegyver-katonának.

Mindezen embertelenségeket Dubois-Desaulle fo-

tografákkal illusztrálja s csak annyit jegyez meg, még cikke záró soraiban, hogy a fegyverek között az idegenek légitőljából is sokan vannak.

+ Aguinardo fősgában. A Fülöp-szigetek hőse, akit a napokban elfogtak, érdekes, kalandokban gazdag multra tekinthet vissza.

Aguinaldo nevét sokáig a legenda vette körül. Mikor a Fülöp-szigetek bennszülött lakossága elkeseredett élet-halálharcot vívott az amerikaiakkal, kik a szabadság és önállóság ígérgetésével becsapták ezt a hiszékeny népet, az egész világ érdeklődése egyszerre Aguinardo, a Fülöp-szigetek nemzeti kormányának az elnöke s az önvédelmi harc fővezére felé fordult.

Aguinaldo akkor 27 éves volt. Imus faluban született, a *cavitei* tartományban s ott lakott a spanyolok ellen való fölkelés kezdetéig. Gazdálkodó családból származott, mely rizs és cukornád termelésével foglalkozott. Atyja meglehetősen szegény ember volt s nagy nélkülözéseket kellett kiállania, hogy fiát a kollégiumba küldhesse. Innen Aguinardo a Santo-Thomas-egyetemre ment, ahol a tanulás költsége, az illetők vagyoni viszonya szerint 1200 és 1500 pezeta közt változik.

Az intézet növendékei, néhány tiszta vérű spanyolt kivéve, kik a papi pályára szánják magukat, tiszta fajú bennszülöttek, vagy kínai származásúak, *apai* részről. A tanulók addig, míg a kollégiumba nem jutnak, nagyobbára csak falvaik dialektusát beszélik s jó, ha pár szót tudnak spanyolul. Tanáraik, a dominikánusok, fele részben latinul, fele részben pedig spanyolul magyaráznak nekik, s a latin és spanyol grammatika, valamint néhány középkori szellemű segédkönyv révén a tanítók és tanítványok végre megértik egymást. E spanyol pedagógia (la letra con sangre entra) által a tanulók végre annyira jutnak, hogy a latint és a spanyolt körülbelül úgy beszélik, mint az anyanyelvüket. Ha azután a latin klasszikusokat folyékonyan le tudják fordítani spanyolra, akkor tanulmányaikat a Santo-Thomas-egyetemen folytathatják, hol a dominikánusok fizikát, metafizikát, teológiát, jogot, egyházjogot és orvostant tanítanak, természetesen Szent-Tamás szellemében.

Aguinaldo, bár a kollégiumból könnyen bejutott az egyetemre, tanárainak ítélete szerint egyike volt a legnehezebb fejú tanulóknak. Három évig viselte az egyetem egyenruháját s volt alávetve a szigorú házi-fegyelmeknek. A manilai tanulók ruhája elegáns és eredeti. Világoskék soutane-ból áll, bő fekete ujjakkal, a vállon átvettelt vörös szalaggal, mit valaha a spanyol szeminaristák viseltek. Harisnyájuk fehér, cipőjüket pedig hatalmas ezüst csat díszíti. Ez az utcai viselet, mely lényegesen különbözik a házi viselettől. Otthon a tanulók meztelb járnak, mely szokás általános *Manilában*, s kimagyarítható az éghajlati viszonyokból; érdekes, hogy ottani szokás szerint a tanulók hosszú inge egy ujjnyira kilátszik alul a reverenda alatt, fönt a nyaknál pedig ki van vágva s látni engedi a mellen a skapulárét, az amuletet és a rózsafüzért, melyekkel az egyetem minden hallgatója bőségesen el van látva.

A dominikánusok mindig kétkedtek abban, hogy Aguinardo valamikor dicsőségükre fog válni. Visszaküldték az apjának s azt tanácsolták neki, hogy adja fiát más pályára. *Azcarraga* tábornok, a spanyol tábornok főnöke, *Madridban* szintén a Santo-Thomas-egyetem növendéke volt s róla szintén azt mondták a dominikánusok, hogy soha semmi sem lesz belőle.

Aguinaldo atya nem osztotta a dominikánusok véleményét s fiát *Manilában* egy nyilvános iskolába küldte, mely a jezsuiták vezetése alatt áll. Tanárai éppen akkor kezdtek rájönni az ő nagy tehetségeire, mikor atya meghalt. Erre Aguinardo visszatért *Imusba*, gazdálkodni kezdett kis birtokán, bár ennek tulajdonjogát az augusztinus barátok el akarták tőle vitatni.

Ez 1893-ban volt, mikor dr. *Rizal* megalapította a filippini ligát, melynek célja volt a szigetorspórt a fővárossal egyesíteni. E liga csakhamar fölcsúszott, főképp azért, mert csak az lebetett a tagja, akinek legalább 2000 pezeta évi jövedelme volt. *Rizal* száműzték, s nemskára új titkos társulat keletkezett, melynek csakhamar 250.000 tagja lett.

Erre a rövidlátó spanyol kormány igazi spanyol kegyetlenséggel kezdte üldözni nemcsak ezt a titkos társulatot, de az előbbi liga tagjait és a szabaddóműveseket is s ez az üldözés tudvalevőleg oly végzetes lett Spanyolországra, hogy a Fülöp-szigeteket elvesztette.

Elfogadási parancsot adtak ki Aguinardo ellen, azon gyanu miatt, hogy ő a szabaddóművesek egyik legbefolyásosabb vezére. Az a spanyol tiszt, ki ezzel a feladattal megbízta, tizenkét fegyveres katonával jelent meg Aguinardo lakásán.

Aguinaldo lelőtte a tisztet, azután beszédet tar-

a zalaegerszegi törvényszékhez és dr. Glatz Árpád esperesi lakos, ügyvédjelöltet az óbecsei járásbíróshoz aljegyzőkké, Tóth S. számtisztet az igazságügyminiszterium számvétségéhez szemelendőre; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Trsztyánszky László erdőmesteri címmel és jellel felruházott főerdészit közalapítványi főerdészszé és Hinfner György erdőszelölöttet közalapítványi erdőszé, özv. Sziesz Ferencné, szül. Benedek Teréz okleveles óvónőt a jáászó-mindszenti állami kisdudóvóhoz rendes óvónővé; a debreceni kir. ítélőtábla elnöke Stoll Tibor nagybányai járásbírószáki díjtalan jogyakormokot segélydíjas joggyakormokká; a kolozsvári ítélőtábla elnöke Turbucz Imre díjtalan joggyakormokot a kolozsvári ítélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakormokká; a temesvári pénzügyigazgatóság Krepler Arthur végzett középiskolai tanultól az utjaradi m. kir. adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakormokká, a temesvári kir. törvényszék Zsurma Péter gyagymestermiklósi kir. járásbírószáki tolmácsot a kir. törvényszék és a temesvári kir. járásbírószáki mellé német és román tolmácsesá, a hartai közvetítő intézet igazgatósága Fritsch

Boldizsár hertai lakost ideiglenes minőségben II. oszt. felügyelővé nevezte ki, az igazságügyminiszter dr. Dézsi Ferenc tordai kir. törvényszéki ügyjzót a tordai kir. járásbíróshoz helyezte át.

Népmagyarosítás. A belügyminiszter megengedte, hogy kiskoru Brna András kőrömbányai lakos Barnára, Santavecz Mátvás szent-sebelyéni lakos valamint János nagykoru és Teréz és Franciska kiskoru gyermekei Szabadosra, kiskoru Stern Artur aradi lakos Szókére, Buró Károly m. kir. távirat-közbesítő budapesti lakos Bányaira, Práger Zsigmond gépész-mérnök, m. kir. kazánvizsgáló-biztos, győri lakos, valamint kiskoru gyermekei Marezet, Katalin és Imre Polgarra, kiskoru Tóth Erzsébet, Tóth József, Tóth Miklós, Tóth János, Tóth Gábor és Tóth Ferenc bátyjai illetőségű ugyanottani lakosok Csonkára, Lichtmann Károly kolozsvári lakos Lászlóra, kiskoru Opecska József lévai lakos Óvárra, Picha János MÁV. mozdonyvezető-lanone, zólyomi lakos Pázmányra, Possely Ignác MÁV. fűtő, szolnoki lakos, valamint kiskoru gyermekei Kálmán, Erzsébet és Julia Szigetire, Klein Sándor, mezőtúri

lakos, saját, valamint kiskoru gyermekei Miksa, Márton és Ernő Kisre, kiskoru Náthán Mátvás török-szent-miklósi lakos Takácsra, Grünhut Dávid jáászó-szent-györgyi lakos Gyárfásra, Braun Lipót kunbogyesi lakos Biróra, Braun Jónás (Jenő) tiszafüdvári lakos saját, valamint kiskoru Ilona nevű gyermeke Biróra, kiskoru Mandel Sándor és György budapesti lakosok Mándira változtathassák vezetéknévüket.

Pályázatok. Telekkönyvezetési állásra a székes-udvarhelyi törvényszéknél 2 hét alatt; — pénzügyi segédutkári állásra a nyitrai pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt; — aljegyzői állásra a pécsi törvényszéknél 2 hét alatt; — I. oszt. postamesteri állásra Német-Bolyon (Baranyamegye) április 26-ig; — bányászati állásra a marosújvári főbányahivatalnál május 15-ig; — számtizsi állásra a székes-udvarhelyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétségénel 15 nap alatt; — pénzügyi fogalmazói földadó-nyilvántartási biztos állásra a trencsényi pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt; — jegyzői állásra a kálmáncsereki törvényszéknél 2 hét alatt.

BUDAPESTI NAPLÓ

ingyen biztosítja előfizetőit

baleset által okozott halál rokkantság ellen

halál esetén 2000 korona erejéig, rokkantság esetén 2000 korona erejéig.

A biztosítás egész költségét a BUDAPESTI NAPLÓ kiadóhivatala fedezi.

@@ Mindenki annyi időre van ingyen biztosítva, amennyi időre előfizet. @@

A biztosítást a Mannheimi Biztosító Társaság magyarországi vezérképviselősege végzi.

Minden előfizető, régi és új egyaránt, jogérvényes biztosítási kötvényt kap.

Előfizetés: évente 28 korona (14 frt), félévre 14 korona (7 frt), negyedévre 7 korona (3 frt 50 kr.), egy hónapra 2 korona 40 fillér (1 frt 20 kr.).

A „BUDAPESTI NAPLÓ“ kiadóhivatala VIII., József-körut 18.

Szigoruan szabott árak!

Saját készítményű férfi- és fiuruha-áruház

LUKÁCS GYULA

férfiszabó

ezelőtt **KRAUSZ LIPÓT FIA**

Kossuth Lajos-utca 18. (Az Údvári-kávéház mellett)

Dus választékú fiú és gyermekruhákban!

Vidéki megrendelések pontosan és lelkismeretesen eszközöztetnek.

Mértékességgel megrendelések jutányos áron eszközöztetnek.

Hölgyek titkára.

Házi tanácsadó és levelező, tekintettel az élet minden viszonyaira, szociális lovetimákkal, levelezési szabályokkal és folyamodványimákkal. Aranyelnyomatú táblában, vízszintes kötet, ára 1 kor. 60 fill. Az összes előzetes beküldése esetén barmennyre küldetik meg. Megrendelésül Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésben, Andrássy-ut. 21. sz.

Legszébb Legjobb Legoliosóbb
PAP PAP PAP

1 öszeszajtható vasgaly 8 db kivethető matraccal	10.-	1 acél sodrony ágybetét	5.-
1 rouge paplan	1.80	1 lengertű matrac	4.50
1 eszalmir prima	2.80	1 africque	5.-
1 eszalmir paplan	3.40	1 löszér	12.-
1 eszalmir	3.80	1 ablak köpör függöny	8.-
1 atlasz eszalmir	4.80	1 tunis	1.50
1 eszalmir atlasz paplan	8.50	1 gyapju	4.50
1 fodros eszalmir ad. papl.	18.50	2 ágy, 1 asztaltartó bouret	5.50
1 jó váson paplan lepedő	2.-	1 nagy gyapju	12.-
1 " " ágy	1.50	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 flanelt ágytakaró pokróc	2.50	1 ágyelőkő I.	0.80
1 kysapj	5.50	1 tapasztr ágyelőkő	1.65
1 jó löpököré	1.50	1 mtr. jó futászőnyeg	4.-
1 téli pokróc	4.50	1 " " mintaszit	1.75
1 szép fali szőnyeg	7.50		

GICHNER JÁNOS

paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára
Budapest, VII. Erzsébet-körut 20.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöztetnek, nem telend árak kiköszöztetnek, vagy a pénz visszautadják.

„Guzi“-kenőcs.

Ennellen nyilvánosan 1 évi írásbeli jótállást vállalok el minden nálam vásárolt cipőért, melyet „Guzi“-kenőccsel naponta egyszer bekennnek, miáltal a bőr elropedése az időjárás ki van zárva. 1 légegy ára 40 kr. — Mindenki, ki cipőit nálom szerzi be, 1 légegy Guzi-kenőccsel kap ingyen. — Vidéki megrendelések csupán 30 kr. postaköltséggel jár, nem megfelelőket visszavetnek és ezennel kötelezem magam a pénzt visszautadják.

Férfi vix síma cipő erős kivit. kenőccel ... 3.-
Férfi vix betétes cipő, erős talp, elegáns ... 3.50
Férfi vix fűzős cipő, gavalier forma ... 3.50
Divatos barna v. sárga bagaria fűzős cipő 3.20
Salon lak fűzős v. gucos cipő, elegáns ... 4.-
Legfinomabb „box kalif“ bőr, fűzős v. gucos cipő, legelőgységű francis szabás 4.-
Mértéknek elegendő, ha a lábálap hársnyáiban egy paplirra rajzoltatik. Kérje több száz ábrával ellátott árjegyzékemet, melyet ingyen és bérmentve küldök. — Tisztelettel
AGULÁR DÁVID FIA BUDAPEST,
Deák-tér és Király-u. sarok

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel fertákná és néknel: huyesőfflyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilit, ennek következményeit, macakos bőrbajokat és az őnfertőzésekől támadt idegbetegségeket.

Meglep az eredmény ferfui gyengeségnél (Impotentia) egy fiatal, mint öregebb egyéneknél. Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszernek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körut 12. sz. (Dobány-utca sarok, I. emelet).
Bejárt a létesítmény. Külön várótermek.
Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szombat, 1901. április hó 6-án.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szombat, 1901. április hó 6-án.
Zárva.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Szombat, 1901. április hó 6-án.
Zárva.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetőek Bárd Ferences Testv. zeneműkereskedéseiben Kosuth Lajos utca 4. sz. és Andrassy-út 42. sz. a. valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

VIGSZÍNHÁZ.
Szombat, 1901. április hó 6-án.
Zárva.

NÉPSZÍNHÁZ.
Szombat, 1901. április hó 6-án.
Zárva.

URÁNIA SZÍNHÁZ
Szombat, 1901. április hó 6-án.
Zárva.

KISFALUDY-SZÍNHÁZ.
Szombat, 1901. április hó 6-án.
Zárva.

Somossy-Mulató

(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.
Pénztárnýtás 7-kor. Kezdeté 8-kor.
Ma szombat, április 6-án
első fellépte a 100 tagból álló ujjonnan szerződött

balett-és operett-személyzetnek,
a pazar pompával és fényesen kiállított
ballet operettben

Vénusz a földön

Balton Beckertől, zenéje Lindau Páltól.
A táncokat és jeleneteket Gundlach Alajos balettmester
tanította be.
Ugyint fellépte a Varieté-műsor összes
különlegességeinek.

Holnap husvét vasárnap
és holnapután husvét hétfőn

2 nagy előadás,
délután 1/2-1-kor és este 8-kor. Délután
mérsékelt helyekkel, mindeket előadás-
ban a pazar pompával és fényesen kiállít-
ott ballet-operette:

Vénusz a földön.

Jegyek elővételben kaphatók Weisz A. nagytűzdés-
jében, Károly-körút 26., tőzsde Andrassy-út 28. és
38. sz. alatt ugyint a Somossy Mulató-pénztáránál.

Petánovits

„Metropole-szálloda“
VII. kerület, Kerepesi-út 58. szám.
Ma nagy hangverseny
Pongrácz Lajos
kolozsvári zenekara által.

Kaphatók a ezövelés iródbában: VII. Erzsébet-körút 27.
valamint

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
d. u.	Kaméliás hölgy		Titkos rendőr	Baba	A postás fiu
Vasárnap		A hugonották	Ocskay brigadéros	Tót leány	Az asszony-regement
este	A bor				

Budapesten a Tattersallban. Csak két hét.
Kezdeté április 7-én, vasárnap d. u. 2 órakor
BARNUM & BAILEY
a világ legnagyobb látványossága
nagyszerű nemzetközi mulatóhely.

Alapították Amerikában.
Jelenleg a Kontinens Körutazást tesz, saját, külön cefra épült
67. rízi vasúti kocsijában, mely 1 teljes tonna képez. A teljes
"Ensemble" 12 hatalmas sátor-pavilonban lesz elhelyezve, melyek-
nek legnagyobbika kb. 12.000 kényelmes ülőhelyt foglal magában.
10 fő egy „Manège“-ban elővezetve
3 előtűt eszordá 3 „Manège“-ban elővezetve
75 akrobata 2 színpadon
50 zsekké és műlovas
12 hajnoklovás
20 állat mint bohócs
20 a világnak legelőcsébb bohócs.
100 számból álló változatos műsor.
3 „Manège“-ban, 2 színpadon és 1 versenypályán.
300 gyakorított művész. 2 állatsereglet.
A belépőjegyek érvényesek a hirdetett összes látványosságokhoz
és jogot adnak a jezy birtokosának egy ülőhely elfoglalására.
Utaztatás nincs.
Naponta 2 előadás, délután 2 órakor és este 1/2-8 órakor, az elő-
adást megelőzőleg 1/2 órával a kapuk megnyitottak a nagy
közönség számára, hogy alkalmas legyen az állatseregleteket, az
elő csodabereket és a csodadolgozókat és ritkaságokat egész
gyűjteményét megnézni.
Az árak a helyek fokvöse szerinti igazodnak:
Belépőjegy és ülőhely ..... 1 kor. 20 fill. és 250 kor.
Zárszékek ..... 4 ..... 5 ..... 6 .....
Fontartott hely ..... 5 ..... 6 .....
Pályaszékek ..... 6 .....
10 éven aluli gyermekek az összes helyeken, (kivéve az 1 kor.
20 fill. helyet) a felét fizetik. A helyek az 1 kor. 20 fill. és 2 kor.
20 fill. helyek kivételével mind számára vannak és megváltás-
kor a bejáró előtt kaphatók; az 5 és 6 kor. helyekre április hó
1-től jegyek kaphatók Bárd Ferenc és Testvére zeneműkeres-
kedésében, Andrassy-út 42.

FOLIES CAPRICE.

Ma:
Hotel Narrenhaus.
Bohózat. Irta Leitner H.
Ezt medelőzi:
Bocskai traktéros.
Bohózat prólóggal. (Nem paródia). Irta egy lináné.
Es

„Das Schwert des Damokles.“
Bohózat.

Wollner Adolf

a kiténő szalonhumorista fellépte.
Cigányzene reggeltől 5 óráig a pompás
téli kertben.

MAGOL

kiáltás övszer emésztési za-
varok, gyomorégések, hány-
ingerek, gyomorszáj, diarrhoea,
köszvény, reuma stb. ellen.
Ara 1 doboznak 20 pörrel 2 kor.
székéltörsé utánváltó vagy a
pénz előleges beiktatása ellené-
ben történik. (20 fillert többlet
beiktatásával bérmentve.)

RAKTÁRAK BUDAPESTEN:
„URSITS“-gyógyszertár, VIII., Rákóczy-tér 2.
„NADOR“-gyógyszertár, VI., Váci-körút 17. sz.
Petrovits Miklós droguista, IV., Bécsi-út 2. sz.

Párisi különlegességek.
Igen művészi kivitelű
Ujjonnanok

levelező-lapok.

Mintasorozatok, fekete: 1 márká, színes: 1/50 márká.
Árjegyzék ingyen.
Joseph Juppé, Buchhandlung, Dresden-A. 10. o.

Értéktözsde.

Mielőtt részvények, áradékok és egyéb értékpapírok vá-
teléhez vagy eladáshoz akar fogni, kell, hogy előbb tájékoztassa
egyén a vezető pénzkapcsolatok eszmenetéről.
Támaszkodva a bel- és külföldi legjelentősebb financ-
kapcsolatokkal való 30 éves összehaladásra, egy elődgrang
benkintézet intéznie, az előtt hasonban való eszéky részecsdés
ellenében szívesen ad utasított ára névre, miképen kell értékp-
papírokban használna spekulálni. Legszécsébb ártáskréto
feltétel. Szíves kérdésedések intéződik: „Banklisponen-
tor” jelző alatt Eckstein Bernat hírdetői iródbájába Budapest,
V. Fűrdő-utca 4.

Legdivatosabb,
legszebb,
legjobb
férfi- és
gyermek-
kalapok
dús választékban
Reis Károly,
BUDAPEST,
Andrassy-út 16.

Képes levelező-lapok
a legkedveltebb budapesti
színésznők
brom-eküvel kivitelű arc-
képeivel díszítve.
Páratlan szép gyűjtemény.
Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 dírtól tartalmaz, Ára
börmentés ajánlott külföldre
1 firt 80 kr. (3 K. 60 fill.).
Az összeg beiktatása után küldi
a
„Budapesti Napló“
kiadóhivatala
József-körút 18. sz.
Aki mind a négy sorozatot egy-
szerre hozzája, az 48 helyre
52 képet kap.

Alszeghy Irma
Amon Margit
Bárdy Gabi
Delli Emma
Döry Margit
Kezery Iren
Komáromi Mariska
Kürty Klára
Mezslényi Adrienne
Prielle Kornélia
Szilgyiné B. Ilona
Vider Pálné.

Figyelemztetés! A hires MAUTHNER FÉLE MAGVAK zacskóin rajt áll a MAUTHNER-NÉV. A melyen nincs rajt, az nem MAUTHNERTŐL való és ha mint olyant ajánlják, tessék visszautasítani.

Jobb és megbízhatóbb gazdasági és kerti magvak nem léteznek, mint a minőket 27 év óta szállit

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése
BUDAPESTEN.

Irodák és) VII. ker., Rottenbiller-utca 33. szám.
raktárak:) (Közuti villamos megállóhely.)
Elárúsító:) VI. kerület, Andrassy-út 23. szám.
helyiségek:) (A m. kir. Operavál szomben.)
256 oldalca terjedő képes árjegyzékét
kívánatra ingyen és bérmentve küldi.

SÁRNÁN DEZSŐ

ELSŐ RANGÚ
CÍFŐ RAKTÁRA
BUDAPEST.
IV. Kosuth Lajos-utca
2 SZ.
ALAPITOTT
1880.

OLCSÓ SZABOTTÁRAK
KÉPES ÁRJEJGYZÉK
DITÁLANKH KÜLDETİL
NŐI-ÉRTÉKES GYERMEK-LABELLÉ

ELISMERT SZILÁRD ÉS ELEGÁNS KÉSZÍTMÉNYŰ
TELEFON: 921.

2000 gyermeköltöny 4 firtól teljebb.

TELEFON 1719. TELEFON 1719.

AZ ANGOL SZABÓHOZ

KOHN HELLMANN és FIAI
elsőrangú
uri- és gyermekruha-áruház
Budapest, Károly-körút 12. sz.
Földszint és I. emelet.

A szigoruan szabott árak minden darabon
koronaértékben láthatók.

Felöltök, egy és kétsoros, divatos színek, 7-től 30 firtig.	Kamgarn- és chevott-öltönyök a legdivatosabb fazon 10 firtól 25 firtig.
Raglan-felölté valóba szabott ujakkal, legújabb fazon, gyönyörű kivitelben 14-től 24 firtig.	Férfi-nadrágok a legszebb mintákban, diva- tos szabás, 3 firtól 8 firtig.
Kerekpár-öltönyök és egyes kerekpár-nadrágok nagy választékban 9-től 14 firtig, kerek- pár-nadrág 4-től 8 firtig.	Legszebb gyermek-öltönyök legújabb fazon, 4-től a firtig, gyermek-köpenyeket 4-től 10-ig

Figyelem! „Angol szabó“ nem csak Károly-körút 12. földsz. és I. emel.
Videki megröndültek a legszécsébb eszűkölöttek. A meg nem felto árakat kiseresítik vagy kiseresítve a pénzt visszaadják.
Vadász- és sport-öltönyök.

NEUMANN M. Felöltők, 12-35 frtig.
NEUMANN M. Raglán, 18-60 frtig.
NEUMANN M. Férfi-öltönyök, 14-36 frtig.
NEUMANN M. Gyermekek ruhák szövethöl, 3-16 frtig.
NEUMANN M. Gyermekek- és fiu-felöltők, 6-14 frtig.
NEUMANN M. Felöltők, 12-35 frtig.
NEUMANN M. Raglán, 18-60 frtig.
NEUMANN M. Férfi-öltönyök, 14-36 frtig.
NEUMANN M. Gyermekek ruhák szövethöl, 3-16 frtig.
NEUMANN M. Gyermekek- és fiu-felöltők, 6-14 frtig.
NEUMANN M. Felöltők, 12-35 frtig.
NEUMANN M. Raglán, 18-60 frtig.
NEUMANN M. Férfi-öltönyök, 14-36 frtig.
NEUMANN M. Gyermekek ruhák szövethöl, 3-16 frtig.
NEUMANN M. Gyermekek- és fiu-felöltők, 6-14 frtig.
NEUMANN M. Felöltők, 12-35 frtig.
NEUMANN M. Raglán, 18-60 frtig.
NEUMANN M. Férfi-öltönyök, 14-36 frtig.
NEUMANN M. Gyermekek ruhák szövethöl, 3-16 frtig.
NEUMANN M. Gyermekek- és fiu-felöltők, 6-14 frtig.
NEUMANN M. Felöltők, 12-35 frtig.

Elégedetlenség lehetetlen!
 Meg nem felelőért a pénz kifogás nélkül visszaadatik.
 Havelok gallérral 9 frt, Felöltő 9 frt, Loden-öltöny 15 frt (mindezt tiszta gyapjúból). Rothberger Jakab eszáz. és kir. udvari ruhászallító, Budapest, IV. Váci-utca 6. szám.

Uj gyógymód Kataphorese Uj gyógymód

IDEG ÉS NEMI BETEGSÉGEK

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. Mitzger

kiváló gyógyhatásairól elismert intézet

Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em.

1. Kriegl József dr. valdéli angol
bőrvédő pomádéja
 és
Before. borax-szappana After.

menetes minden tiltott és ártalmas durva anyagból, a legjobb kenőcs mindenféle bőrtisztáltsággal ellen. Egy üveges pomádé egy boraxszappannal 3 kor. 30 sfler.
 Az őszeg előzetes bekludése ellenében. Chief Office 49, Brixton-Road, London SW. Megrendelés címzendő: **THIERRY A. gyógyszerész, házszámára. Freszada, Róntsch mellett.** Nagyban terjednek tetemes áron edények. Kapható Budapesten: **Trök József, Dr. Egger Leo és J. gyógyszerésztárban.**

A husvéti ájtatosságok alkalmából legjobban ajánlható

Római kath. ima-könyvek

Üdvösség útja.
 Oktató- és imádságos könyv felnőttek számára. Szerkesztette **Papánek Ferenc dr. Zelliger Vilmos,** budapesti teológiai tanár. Budapesti teológiai könyvtárával. Ára 2 K 40 f.

Ájtitat gyakorlatai.
 Imák- és énekekben a római kath. hituság epülésére, az esztergomi főegyházmegyei hatóság jóváhagyásával. Szerkesztette: **Szepesi Imre.** Ára 2 kor. 80 sfl.

Legalkalmasabb olvasmány az ájtitat napjában

KEMPIUS TAMÁS
Krisztus követéséről
 írt könyve. Fordította: **Pázmány Péter.** Bevezetéssel, magyarázatokkal és szótárral. Ára 1 kor. 60 sfl.

Mind a három mű tartós, erős, tet-szötök, fekete vászonkötésben, aranykereséttel díszelt, jelent meg erős vászonkötésben.

Megrendelhető:
Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)
 es. és kir. udvari könyvkereskedésben
 Budapest, Andrássy-út 21. sz.

GUMMI- és halhólyag külsőleg eszések.
 valódi francia és angol gyártmányú tal-
 jeselet biztos és ártalmatlan. Tracaja:
 1, 2, 3, 4, 5, 6 forintra. Fennemum oshani:
 van 1,50 forintra 100 g. Kapható a
Magyar Orvosi Múzeumban
 Budapest, Kerepesi-út 32.
 A szék kórházánál szomb.
 Arjegytek ingyen, rár borítékban.
 10 forintra megrendelésnél 20% kedvezmény.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonarvosi (a bécsi és buda-
 pesti katonakórházakban), részben magánorvos
 tapasztalatai után legelőször ajánlat

Dr. KAJDACSY,
 v. cs. és k. utredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete
 Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.

A legelhanyagoltabb hngyeshólyagokat, legsu-
 lyosabb hngyhólyagbajokat, bujakóros sebeket,
 syphilit, az onfertóztetés utóbjait

Eigyengült férfierőt
 az orvosi világ által legújabbban olyannyira fel-
 karölt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage
 vagy **Psychrophor**

által, magónléseket, nőknél fehérlőlyást betecs-
 kendésre nélkül, a legmakacsabb bőrbetegsége-
 ket, valamint ifjúkori bűnök következtében be-
 állott ideg és ennek utókövetkezményeképp létre-
 jött hálgerebajokat gyógyít a legújabb gyógy-
 mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig
 Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat
 Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltunk; eset-
 leg gyógyszereszköri is gondoskodva lesz.

Alapítottatott 1887. **Állandó nagy butor-kiállítás.** Alapítottatott 1887.

Kizárólag csak magyar műipartermékek, melyeknek valódiságáért kezeskedünk, ugyszintén saját készítményű kárpított butorainkat a n. é. butorvásárló közönség b. figyelmébe ajánljuk. Dus vá-
 laszték találhatók szilárd és modern stílusú háló-, ebédlő-, férfi-szoba és szalon-berendezésekből,
 valamint bármely egyes butorabokból, a leegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, minden versenyi
 föltűnő olcsó árakon. Kérjük az igen t. közönséget saját érdekében ezen kedvező alkalom fölhasználni
 és szükséges butorabjait nálunk beszerezni. Április hó végéig eladás alá kerülnek az eddig minta-
 darabokul szolgáló szalon és uriszoba garnitúrák 20%-al olcsóbb árakon, valamint több háló- és ebédlő-
 berendezés, t. verőknél b. figyelmébe ezen kedvező alkalomra különösen felhívjuk. Hazafias tisztelettel
PATYI TESTVÉREK kizárólag csak VIII., Kerepesi-út 9a.
 Nagy butor-album 1 korona beküldése mellett levéljegyekben bérmentve.

Nógrádi László
Történetek
 című munkája megje-
 lent
 a Franklin-Társulat
 kiadásában.
Kapható
 a „Budapesti Napló”
 kiadóhivatalában.
 Ára 3 korona.

Magy. kir. államvasutak.
Pályázati hirdetmény.
 Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak céljára az 1901. és 1902. évekre évenként szükséges mintegy 8.700 méter-
 mézsa neutralis olaj szállítást biztosítani kíván, ezenel nyilvános pályázatot hirdet.
 A szállításra vonatkozó részletes módokat magában foglaló ajánlati felhívás valamennyi hazai kereskedelmi és ipar-kamaránál, az országos iparegyesületnél, a magy. kir. kereskedelmi muzeum igazgatóságánál, valamint a magy. kir. államvasutak üzemeltetéséigénél megtekinthető és a magy. kir. államvasutak anyag- és leltár-beszerezési (A.I.L.) szakosztályánál (Budapest, Andrássy-út 73. sz. II. emelet 44.) az ajánlat-tele szolgálat urállapattal együtt kapható.
 A pályázati feltételek kiegészítő részét képező általános szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak budapesti nyomtatványtáránál szerezhetőek meg.
 A szabályszerűen kiállított ivenként egykoronás magy. kir. okmánybélyeg-
 gel ellátott ajánlatok lepecsételve és a borítékban ezen felírással:
 „Ajánlat 5372/901. szám-
 hoz” ellátva legkésőbbben folyó évi április hó 17-én, déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltár-beszerezési szakosztályában átadandók, illetve posta útján ugyanoda beküldendők.
 Ugyanezen időpontig átadandók, ugyanott a kö-
 telező minőségű minták is.
 Bálnapenz gyantán az ajánlati mennyiség érté-
 kének 5%-a készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig az alulírott igazgatóság budapesti főpénztáránál leteendő.
 Mielőbb benyújtott ajánlatok, valamint az olyanok, melyek nem pontosan és nem a részletes módokatok betartása melletti tétetek, valamint az olyanok is, a melyekre nézve az előirt bánatpénz nem tétettet, nem vetetnek figyelembe.
 Budapest, 1901. március hóban.
 Az igazgatóság. (Utánnyomás nem díjazt)

TO THE ENGLISH CLOTHING COMPANY

26

AZ „ANGOL RUHA-TÁRSASÁG”-HOZ
 Budapest, Károly-körút

KOCH TESTVÉREK
 elsőrangú férfi- és gyermekruha-áruháza.

A n. é. vevőközönségnek oly nagy előnyöket nyújtunk el nem ért versenyképességünk, valamint legelőnyösebb kiszolgálásunk által, hogy már a legcsekélyebb bevásárolással is készpénz takarítható meg.
 Külön szakszerű mérték-osztály.

Óriási szövet-raktár.
 (Méterenkénti eladás).

RAGLAN,
 legdivatosabb felöltő angol sevit- és különféle divatszövetekből, valiba szabott ujjakkal és részűt zsebbel

16 forinttól

To The „English Clothing Company”
 BUDAPEST, Károly-körút 26. szám.

Gyermek-kosztüm
 kitűnő minőségű sevit- és kamgarn-szövetből, kifogástalan kiállítás és fa-
 gonban

5 forinttól

Az „Angol ruháztársaság”-hoz
 legnagyobb gyermekruha áruház
 BUDAPEST, Károly-körút 26. szám.

A szigoruan szabott ár minden darabon látható. Meg nem felelő áruért a pénzt visszaadjuk.

Gummi

**Halhólyag és gummi, elismert legjobb francia gyártmány, eredeti párisi csomagolásban tucatanként: 2, 4, 6, 8, 10, 12, 16 korona. Capot americains (rövid): 6, 8, 10 korona. Párisi hölgy óv-szivacska 4, 6, 8, 10, 12 korona. Női óvszerek (Pelyporus), Pes-sarium oclusivum. Menzina tanár szem-
 rint: 5 korona, bevezető hozzá: 3 korona. Diana-óv (havi kötszer) darabonként: 11 kor. Dusan felszerelt raktár: Irrigatorok, bidék, mindennemű suspensoriumok, stb. Ujdon-ság! Női refrechissure! Elismert gyógy-
 gyászok által mint legbiztosabb óvszer ajánlva. Ára 18 kor.**

Kimerítő árjegyzékeket zárt borítékban, titok-
 tartás mellett, díjtalanul küld szét:
**KELETI J. orvos-sebész mű-
 és kötszer-gyár**
 Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17/b.
 20 korona utáni vásárlásnál 20% árkedvezmény.

Bőr, viaszkosvászon és Linoleum
 különlegességek

GYÁRI RAKTÁRA

NEUMAYER LIPÓT
 BUDAPEST,
 FŐVÁROSI VÁCI-KÖRÚT 1.
 FÜKÖZLET: IV. BEKÖRÜLTŐ 1.

LINOLEUM
 SZÖNYEG-RAKTÁR

az egészségügyileg legjobbnak elismert legolcsóbb és legtartósabb padlófedés, pormentes, neszfogó, ruganyos, hasadék mentes és tartósabb, mint bármely más padlózat.

Minden szó egyszeri beiktatása... napirendi betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

KINÁLAT.

Apró hirdetések... központi irodákban és eredeti nyelvi... költészet... 1000 fillér.

Breuer növények... dohányföldszőlő... Teréz-kört 64. szám alatt.

Engelmann Mór... gyorsátvitel... IV. ker., Kálvin-tér 2. szám.

Franka Pál... könyvkereskedés... IV. ker., Csáky-díle palota.

Jambrikovits... dohányföldszőlő... eresei-ut 50. (Takarékp. épület)

Eckstein Bernát... hirdetői iroda... V. ker., Fűdő-utca 4. szám.

Fischer J. D... hirdetői iroda... IV. ker., Zeboruny-tér 7. szám.

Goldberger A. V... hirdetői iroda... IV. ker., Viet-utca 3. szám.

Haasentler és Vogler... hirdetői iroda... V. ker., Dorottya-utca 8. szám.

Leopold Gyula... hirdetői iroda... VII. ker., Erzsébet-kört 34.

Moss Rudolf... hirdetői iroda... VII. ker., Károly-kört 9. sz.

Nezei Antal... hirdetői iroda... V. ker., Gizella-tér (Haas-palota).

Schwarcz József... hirdetői iroda... V. ker., Marokkó-utca 4. sz.

Tenczer Gyula... hirdetői iroda... IV. ker., Szerviz-tér 8. szám.

Sikráy Samu... hirdetői iroda... Budapest, Váci-kört 13.

Kernberg Rozália... dohányföldszőlő... VIII. ker., Múzeum-kört 18. sz.

Irj. Nagel Ottó... könyvkereskedés... Múzeum-kört 2. sz. (Nemzeti Színház bérháza).

Nemetsek A. J... ügyvéd... Petőf-tér 3. szám.

Rokoncz Ilona... dohányföldszőlő... Andrássy-ut 48. szám.

Szántó Mór... dohányföldszőlő... IV. ker., Keeskné-utca 14. szám.

Sopronyi V... dohányagyár... VIII. ker., Kerepest-ut 1. szám.

Toldi Lajos... könyvkereskedés... II. ker., Fő-utca 2. szám alatt.

Zíper és Könyv... személyné... Andrássy-ut 4. szám alatt.

Benda József... Andrássy-ut 99.

Deutsch Miksa... Andrássy-ut 82.

Weitzenfeld Jakab... Király-utca 1.

Goldgruber Mór... Buda II. Fő-utca 17. szám.

Minden apró hirdetés... melyet itt este 6 óráig feladnak... Budapesti Naplóban.

Buda 36... Ma reggel 8 órakor ismert József-kört sorsra... 1000 fillér.

Nyugoti szépség... Kis türelmi szépm., a levél legkésőbb megy.

Drága anyuskám!... Hála Istennek jól vagyok... Budapesti Naplóban.

KERESLET... 14-15 éves irodai gyakornok... Budapesti Naplóban.

Keresek... a VI. vagy VII. kerületben... Budapesti Naplóban.

Egy intelligens... külföldi fiatalember... Budapesti Naplóban.

Üzletárs... keresetlik... Budapesti Naplóban.

Gazdasszonyok... vagzszakonok ajánlók... Budapesti Naplóban.

Házvezetőnők... ajánlók... Budapesti Naplóban.

Cimbalomozni... tanítók... Budapesti Naplóban.

Nyelvmester... ki több év óta tanítja... Budapesti Naplóban.

Egy féderes... könyv... Budapesti Naplóban.

Szép... füzér... Budapesti Naplóban.

Kerékpárok... szőlő... Budapesti Naplóban.

Régi, jó hirtve... család... Budapesti Naplóban.

Szatócslétemet... kényes... Budapesti Naplóban.

Lakások... 2 szobás... Budapesti Naplóban.

Cimbalom... pedálos... Budapesti Naplóban.

Kiadó szoba... Kerepest-ut... Budapesti Naplóban.

95 hold... 30 szántó... Budapesti Naplóban.

Fűszerüzlet... főváros... Budapesti Naplóban.

Naponta friss... salátát... Budapesti Naplóban.

50.000 gyeptégl... Ferenc... Budapesti Naplóban.

Eladó uralom... 6000... Budapesti Naplóban.

Erzsébeti... sarok nyaraló... Budapesti Naplóban.

Kávémerés... billárd... Budapesti Naplóban.

Ki üzletet... venni... Budapesti Naplóban.

Fodrászületemet... igen... Budapesti Naplóban.

Francia és olasz... nyelvtan... Budapesti Naplóban.

Gazdasszonyi... kulesaró... Budapesti Naplóban.

200.000 drb. szőlő... kőr... Budapesti Naplóban.

Angol-francia... nyelvmester... Budapesti Naplóban.

Szépen... és... Budapesti Naplóban.

Intelligens izr... család... Budapesti Naplóban.

Gyorsirás tan... folyam... Budapesti Naplóban.

Zongora... fekete... Budapesti Naplóban.

Zongora... rövid... Budapesti Naplóban.

A ki hegedűt... cimbalom... Budapesti Naplóban.

Valódi Echo-Phono... graph... Budapesti Naplóban.

Megjelentek... Zöld... Budapesti Naplóban.

Csinos utcai... külső... Budapesti Naplóban.

Értékek... Köznép-osztály... Budapesti Naplóban.

Ferenc József-kabát... Zsaket 2 frt... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Magyar kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Közép-osztály... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Közép-osztály... Budapesti Naplóban.

Ferenc József-kabát... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Közép-osztály... Budapesti Naplóban.

Ferenc József-kabát... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Zsaket 2 frt... Budapesti Naplóban.

Nyári loden-sacco... Budapesti Naplóban.

Havelok 6 frt... Budapesti Naplóban.

Rothberger Jakob... Budapesti Naplóban.

Cimbalom... Budapesti Naplóban.

Varga Pál... Budapesti Naplóban.

Jöjjön a boltomba... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Közép-osztály... Budapesti Naplóban.

Ferenc József-kabát... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.

Pályázati hirdetés... Budapesti Naplóban.

Magy. kir. áll. vasutak... Budapesti Naplóban.